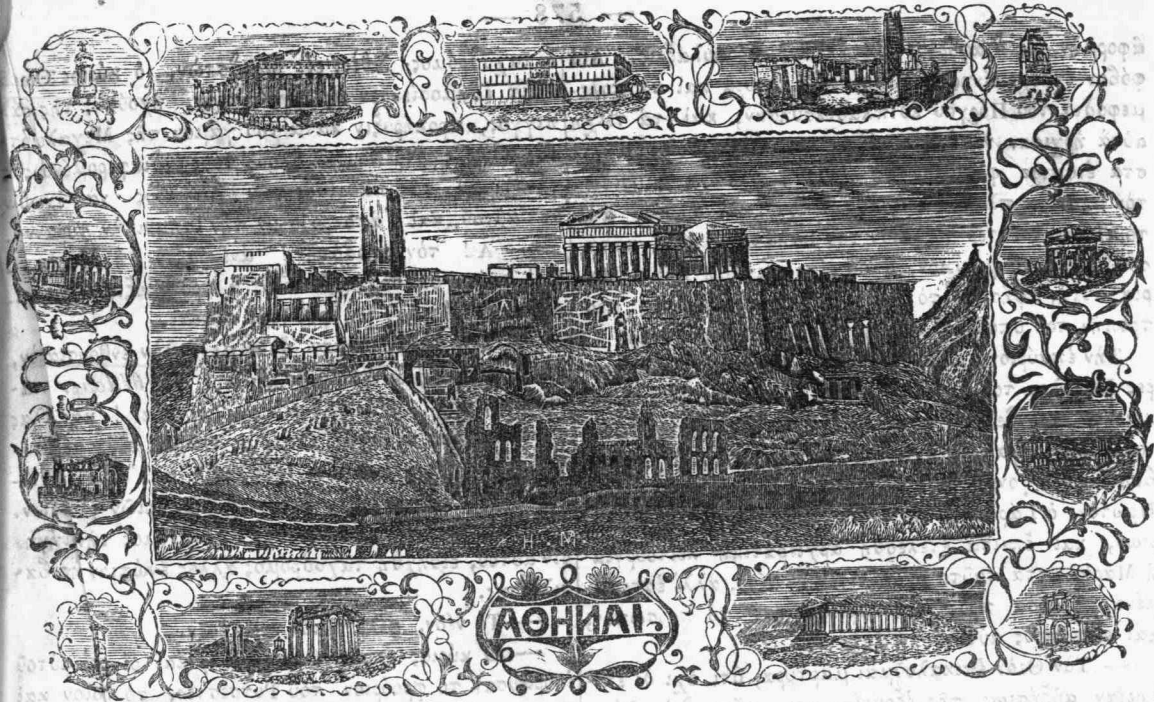

Η ΕΥΤΕΡΠΗ.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΜΕ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑΣ.

Τόμος Γ'.

Φύλλα 49.

ΕΚΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, ΤΗΝ 1 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1849.

ΕΔΟΠΟΙΗΣΙΣ.

Ὅσοι τῶν ΙΚ. συνδρομητῶν μας ἀνανεώσωσι τὴν συνδρομὴν τῶν εἰς τὴν Εὐτέρπην καὶ τὸ Παράρτημα καὶ προπληρώσωσιν αὐτὴν, θέλουσι λάβει παρὰ τῆς Διευθύνσεως ΔΩΡΕΑΝ τοὺς δύο τελευταίους τόμους τοῦ Πικουίλλου Ἀλλιάγα, συσταμένους εἰς 10 περίπου τυπογραφικὰ φύλλα. Ἡ προπληρωμὴ τῆς συνδρομῆς εἶναι ὁ ἀνυπερβλήτος ὅρος τῆς ΔΩΡΕΑΝ ἀποστολῆς ταύτης τῶν τελευταίων φύλλων τοῦ ωραίου μυθιστορήματος ὁ Πικουίλλος Ἀλλιάγας.

Τὸ παράρτημα τοῦ τρίτου ἔτους τῆς Εὐτέρπης θέλει περιέχει τὸ ἰσχυρότερον τῶν μυθιστορημάτων τοῦ Λεξ. Δουμᾶ ἐπιγραφόμενον Οἱ Τρεῖς Σωματοφύλακες. (LES TROIS MOUSQUETAIRES).

ΤΡΕΙΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑΙ.

(Συνέχεια. Ὡς φυλλάδιον 48.)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Α'.

Μόλις περῆλθεν ὥρα μία ἀπὸ τοῦ ἡμεῖς, ὁ σύζυγός της, ὁ πατήρ της καὶ ὁ πρέσβυς τῆς Γαλλίας ἀνεχώρησαν ἀπὸ Σιών. Χάουζ, ὅταν ἀπόπικσμα στρατιωτικόν, διοικούμενον ἀπὸ τὸν κύριον Εἰδουάρδον Ἀνγλῶν, ἀρχηγὸν τοῦ ἱππικοῦ καὶ μέλος τοῦ ἰδιαιτέρου συμβουλίου, ἐπαρσεν ἐκεῖ, ἔχον ἐντολὴν νὰ τοὺς συλλάβῃ· ἀλλὰ μετ' ὀλίγον, ἀνωφελῶν ἐρευνῶν γενομένων, τὸσον εἰς τὴν οἰκίαν καθὼς καὶ εἰς τὴν γειτονίαν, ἐπέστρεψεν ἀπρακτόν. Ἡ ἐξουσία δὲν ἠδυνήθη νὰ λάβῃ εἰς χεῖράς της κινεῖνα τῶν συνωμοτῶν ὅτους κατήγγειλεν ὁ Δεβονσαίρ, καὶ ἦτον ἀναμφίβολον πλέον ὅτι, λαβόντες οὗτοι ἐν καιρῷ εἰδήσιν, ἔφυγον. Ἀλλ' ἀπὸ ποῖον καὶ διὰ ποῖου μέσου ἔλαβαν τὴν εἰδήσιν; Τοῦτο κατ' οὐδένα τρόπον ὁ ἀρχιγραμματεὺς δὲν ἠδυνήθη νὰ τὸ μάθῃ, οὐδὲ νὰ τὸ μαντεύσῃ. Ἐπειτα, καὶ ὅτα ὠμολόγησεν ὁ Κορτεναὶ εἰδὼν

ἀφορμὴν εἰς διαφόρους ἐκτάκτους προφυλάξεις. Διὰ φόβον ἐνδεχομένης πολιορκίας, ἡ φρουρὰ καὶ τὰ πολεμεφόδια τοῦ Πύργου ἐδιπλαιοῦσαν, καὶ τὰ τεῖχη αὐτὰ ἤρχισαν νὰ ἐπισκευάζωνται. Ὁ Γάρδινερ μάλιστα ἐνόμισε φρόνιμον νὰ ἐνδύθῃ χιτῶνα ἀλυσιδωτὸν ὑπὸ τὸν πλατὺν ἐπενδύτην του, καὶ ἦλθεν, ἀπὸ τὸ εἰς Βιντσέστερ παλαιὸν του παλάτιον, νὰ ἐγκατασταθῇ εἰς τὸ φρούριον, ὅπου εἶχε μεταβῇ καὶ ἡ Μαρία αὕτη, ἀφήσασα τὸ Χαῖτ-Χάλ κατ' ἐπίμονον προτροπὴν τοῦ ὑπουργοῦ της καὶ τοῦ Σίμωνος Ρένάρ.

Τὴν ἐπαύριον, μετὰ τὴν ἐπάνοδον αὐτῆς, οἱ τέσσαρες Καρόλου τοῦ Ἐπληρεξούσιου ὠδηγήθησαν ἀπὸ τὸν κόμητα Ἀρονδελ εἰς τὸ παρεκκλήσιον τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου. Ἐκεῖ ἦσαν συνηγμένοι τὸ συμβούλιον, καὶ τὴν βασιλίσσαν γονυπετῇ ἐμπροσθεν τῆς ἱερᾶς τραπέζης. Πρῶτον, ὁ Γάρδινερ τὴν ἐκοινοῶνῃσε τῶν θείων μυστηρίων, καὶ ἔπειτα ἐτελέσθη ἀρχιερατικὴ λειτουργία· ἡ Μαρία μετὰ ταῦτα ἐγονάτισεν ἐκ νέου, ἀλλ' ἐστραμμένον ἔχουσα πρὸς τοὺς περιεστώτας τὸ πρόσωπον, καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς τὰ ἑξῆς·

— Τὸν Θεὸν ἐπικαλοῦμαι μάρτυρα, ὅτι ὄχι δι' ἐπιθυμίαν αὐξήσεως τῆς ἐξουσίας μου, οὔτε διὰ κλίσιν καρδίας συγκατετέθην νὰ νυμφευθῶ τὸν βασιλόπαιδα τῆς Ἰσπανίας, ἀλλὰ μόνον διὰ τὴν δόξαν καὶ τὸ συμφέρον τοῦ βασιλείου μου, διὰ τὴν εὐεξίαν καὶ τὴν εὐδαιμονίαν τῶν ὑπηκόων μου· καὶ διακηρύττω ἐπιστήμως ὅτι ἡ ὑπανδρεία μου δὲν θὰ μ' ἐμποδίσῃ νὰ ἐκτελέσω μὲ θρησκευτικὴν ἀκρίβειαν τὰς ἐπισήμους ὑποχρεώσεις, ὅσας ἀνέλαβα πρὸς τὸ ἔθνος μου κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς στέψεώς μου.

Ἐκφωνηθέντες μὲ θερμότητα πολλὴν καὶ ἀξιοπρέπειαν, οἱ λόγοι οὗτοι ἐπροξένησαν μεγίστην εἰς τὸ ἀκροατήριον ἐντύπωσιν. Μετὰ ταῦτα ἐγένετο ἡ ἀνταλλαγὴ τῶν ἐπικυρώσεων τῆς συνθήκης καὶ τῶν ἐν χρήσει ὄρκων.

Περαιωθεὶς τῆς τελετῆς, ἡ βασίλισσα ἐσηκώθη, καὶ, ἀποτεινομένη πρὸς τὸ συμβούλιον, ἐλάλησεν ὡς ἀκολούθως·

— Ἐμῶν, μυλῶρδοι, ὅτι οἱ περισσότεροι κατακρίνετε μεγαλοφῶνως τὴν ὑπανδρείαν μου μὲ τὸν βασιλόπαιδα Φίλιππον. Ἀλλ' ἔχω ἐνδόμυχον πεποίθησιν ὅτι, ὅταν καλῶς ἐξετάσετε τὸ ζήτημα, θὰ πεισθῇτε ὅτι πρέπει νὰ μεταβάλετε φρόνημα· καὶ, εἰς πᾶσαν περίστασιν, δὲν ἀμφισβάλλω ποσῶς ὅτι ἡ πρὸς ἐμὲ πίστις σας θὰ μείνῃ ἀδιάσειστος, καὶ ἡ πρὸς τὸ πρόσωπόν μου ἀφοσίωσίς σας θὰ φανερωθῇ ἐνεργητικῶς, ἂν τυχὸν ἐκραγῇ ἡ ἐπαπειλούσά με ἀποστασία.

— Ἀκλόνητος θὰ ᾔῃαι ἡ πίστις ὧν ἡμῶν πρὸς τὴν Μεγαλειότητά Σου, εἶπε μεγαλοφῶνως ὁ δούξ τοῦ Νορφόλκ.

Καὶ ὁλόκληρος ἡ συνέλευσις ἐπευφήμησε.

Τὴν στιγμὴν ταύτην, εἰσῆλθε κλητὴρ καὶ ἀνήγγειλεν εἰς τὴν Μαρίαν τὴν ἀφ' ἧν ταχυδρόμου, φέροντος τὴν εἰδήσιν ὅτι ἐξεβράχην ἐπανάστασις εἰς τὴν κομητείαν τοῦ Κέντ.

— Ἄς ἔλθῃ, εἶπεν ἡ βασίλισσα . . . τώρα θὰ μάθετε, μυλῶρδοι, ποῶς κίνδυνος μᾶς ἐπαπειλεῖ . . . Καὶ λοιπὸν, τέκνον μου, εἶπεν ἅμα ἰδοῦσα τὸν ταχυδρόμον, τί νέα ἔχεις νὰ μᾶς εἰπῇς;

— Τίποτε καλόν, Μεγαλειότητά, εἶπε γονυπετήσας

ὁ ταχυδρόμος· Χθές, εἰς Μαιδστών, ὁ κύριος Θωμᾶς Γάιτ ἐδημοσίευσεν εἰς τὴν ἀγορὰν, ἡχοῦσης τῆς ἀλπιγγος, προκήρυξιν κατὰ τοῦ γάμου τῆς Μεγαλειότηός Σου, προτρέπουσαν ὅλους τοὺς ἐνδιαφερομένους εἰς τὴν τιμὴν τῆς πατρίδος τῶν Ἀγγλοῦς νὰ ἐνωθῶν μετ' αὐτοῦ, καὶ ν' ἀποκρούσουν τὴν ἰσπανικὴν τυραννάν.

— Ἄ! τὸν προδότην! ἀνέκραξεν ἡ Μαρία . . . Καὶ ποῖαν ὑποδοχὴν ἔλαβεν ἡ προκήρυξις αὕτη . . . Ἀλλεῖ ἐλευθέρως, μὴ φοβῆσαι τίποτε.

— Τὴν ὑπεδέχθησαν ὅλοι μὲ πολὺν ἐνθουσιασμόν, κρᾶζοντες· Ζήτω ὁ Θωμᾶς Γάιτ! Δὲν θέλομεν παρὶκὸν γάμον! Δὲν θέλομεν ἱεροκρίστιαν! καὶ ἄλλας στασιαστικὰς κραυγὰς. Ὁ κύριος Θωμᾶς εἶχε μί ἑαυτοῦ χιλιούς πεντακοσίους ἐνόπλους· ἀλλ' ὅταν, νεχώρησε, τὸν ἠκολούθησαν ἐπέκεινα τῶν τριῶν χιλάδων.

Μόλις ἐτελείωσεν ὁ πρῶτος ταχυδρόμος τὴν διήγησιν αὐτοῦ, εἰσήχθη ταχυδρόμος ἄλλος ἐνώπιον τῆς βασιλίσσης.

— Τί νέον, φίλε; τὸν ἠρώτησεν.

— Ὁ κύριος Θωμᾶς, ἀπεκρίθη, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ἐκυρίευσαν τὸ φρούριον τοῦ Ροτσέστερ, τὸ ποῖον καὶ ὠχύρωσαν ἀμέσως, καθὼς καὶ τὴν πόλιν. Παρεκτὸς τούτου, κατεδάφισαν τὴν γέφυραν τοῦ Μεφουαί· καὶ ἐκεῖ, συνέλαβαν ὅλους τοὺς διαβάτας, εἰς διὰ ξηρᾶς εἶτε διὰ θαλάσσης ἐρχομένους, καὶ ἐπῆρε ὅσα ὅπλα ἦσαν ἐπάνω των.

— Μὰ τὴν Παναγίαν! ὁ Γάιτ αὐτὸ εἶναι αὐθαδέστατος ἀντόρτης! . . . Ἀλλὰ θὰ λάβῃ ταχέως τὰ ἐπίχειρα τῆς κακίας του . . . Μυλῶρδ, ἐπρόσθεσε στραφεῖσα πρὸς τὸν δούκα τοῦ Νορφόλκ ἡ ἔξοχότης Σου πρέπει νὰ στρατεύσῃς ἀμέσως ἐνντίον του μὲ δυνάμεις ἱκανὰς, ὥστε νὰ τὸν διώξῃ ἀπὸ τὰ μέρη ὅσα κατέλαβε. Λάβε, μεταξύ ἄλλων, αἱ τὴν πολιτοφυλακὴν τῆς ἀγαθῆς μου πόλεως τοῦ Λονδίνου, ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ ὀπλαρχηγοῦ Βρέτ.

Καί, ταῦτα εἰπούσα, ἀφῆκε τὸ παρεκκλήσιον καὶ ἐμβόθκεν εἰς τὰ δώματά της.

Ὁ δούξ τοῦ Νορφόλκ, συναθροίσας τὰ στρατεύματά του, ἀναβαίνοντα εἰς χιλιούς περὶ τοῦ ἀνδρᾶς, ἐστράτευσε, συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν Βρέτ καὶ τὴν πολιτοφυλακὴν του, καὶ ἐβῆσε τὸ ἐσπέρα εἰς Στράνδ, ὅπου ἡτοιμάσθη νὰ πολιορκήσῃ ἀπὸ πρῶτας τὸ φρούριον τοῦ Ροτσέστερ.

Ἐν τούτοις, ἀνησυχία μεγίστη ἐτεκράτει εἰς τὸν Πύργον τοῦ Λονδίνου, καὶ ἐπερίμεναν ἴλοι ἀνυπομόνως τὰς εἰδήσεις τῆς ἐκστρατείας. Τὴν ἐπισύσαν τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ Νορφόλκ, περὶ τὸ δειλινόν, ταχυδρόμος ἦλθεν ἀναγγέλλων ὅτι ὁ Βρέτ καὶ οἱ πολιτοφύλακες τοῦ ἐπέρασαν εἰς τὰς φάλαγγας τοῦ ἐχθροῦ, κρᾶζοντες· « Εἴμεθα ὅλοι Ἀγγλοὶ! δὲν πολεμοῦμεν κατὰ τῶν συμπολιτῶν μας! » Ὁ ταχυδρόμος ἐπρόσθεσεν ὅτι ὁ δούξ, ὅστις εἶχε τότε στήσει τὰ κανονία τοῦ ἐμπροσθεν τοῦ φρουρίου, ἐλέπων τὴν κατάστασιν ταύτην τῶν πραγμάτων, καὶ φρονῶν ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ ἐλπίζῃ εἰς τὰ μέιναντα μετ' αὐτοῦ στρατεύματα, ἀνεχώρησε μετὰ σπουδῆς, ἀφήσας τὰ πολεμοφόδια καὶ τοὺς ἵππους του εἰς χεῖρας τῶν ἀνταρτῶν.

Ἡ τοιαύτη εἰδήσις ἐνέσπειρε γενικὴν φρίκην, καὶ ὅλοι κοινῶς ἐπίσθησαν ὅτι δὲν ὑπῆρχε πλέον σωτηρία· ἡ δὲ γνώμη αὕτη μετεβλήθη, ὀλίγας ὥρας μετὰ

ταῦτα, εἰς θεβαιότητα, ὅταν ταχυδρομός ἄλλος ἔφερε τὴν εἰδήσιν ὅτι ὁ Γάϊτ, ἀφοῦ ἐκυρίευσεν τὸ φρούριον τοῦ Κόβελλιγγ, ἔδραν τοῦ λόρδου Κόβδαμ, ἤρχετο κατὰ τοῦ Λονδίνου· ὅτι, καθ' ὁδὸν, ὁ λόρδος Γουίλφορντ Δώδλεϋ, ὁ δούξ τοῦ Σουφὸλκ καὶ ὁ λόρδος Θωμᾶς Γρεϋ, ἐπὶ κεφαλῇς μεγάλων δυνάμεων, εἶχαν ἐνωθῇ μετ' αὐτοῦ, καὶ ὅτι ὅλοι ἐσκόπευαν νὰ ἐκθρονίσουν τὴν Μαρίαν καὶ νὰ δώσουν τὸ στέμμα εἰς τὴν Ἰωάνναν. Φήμη περιπλέον ἔτρεχεν ὅτι ἡ ἀποστασία διεδίδετο καὶ εἰς ἄλλα μέρη τοῦ βασιλείου.

Τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν, οἱ ἀποστάται ἐφθασαν εἰς Δαρτφόρντ. Ὁ κύριος Ἐδουάρδος Ἀστιγξ καὶ ὁ κύριος Θωμᾶς Κορνούαλλης· ἀπεστάλησαν πρὸς αὐτοὺς ὡς πρεσβευταί. Ὁ ἐπαναστατικὸς στρατὸς ἐστρατοπέδευσεν εἰς τὰ δυτικὰ τῆς πόλεως, πρὸς τὴν ὁποίαν ἐστρέφετο τὸ πυροβολικὸν του. Οἱ δύο πρέσβεις, πεζεύσαντες, ἀπέστειλαν κήρυκα πρὸς τὸν Γάϊτ, ὅστις, εὐρισκόμενος μετ' τὸν Δώδλεϋ, τὸν Σουφὸλκ καὶ τὸν Βρεϊτ, ὀλίγα βήματα μακρὰν τῶν περιτειχισμάτων, ἦλθεν εὐθὺς εἰς ἀπάντησίν των. Ἀφοῦ ἐχαιρετήθησαν ἀμφοτέρω τὰ μέρη ψυχρῶς, ὁ Ἀστιγξ ἔλαβε τὸν λόγον πρῶτος·

— Κύριε Θωμᾶ Γάϊτ, ἡ βασίλισσα ἐπιθυμεῖ νὰ μάθῃ διατὶ σὺ ὅστις, εἰς τὰς προκηρύξεις σου, γράφεις πιστὸς αὐτῆς ὑπὴκοος, ἐκτελεῖς ἔργον προδότου, διεγείρων τοὺς ὑπηκόους αὐτῆς ἐναντίον της.

— Ἄν ᾤσαι σὺ προδότης, κύριε Ἐδουάρδε Ἀστιγξ, εἶμαι καὶ ἐγὼ, ἀπεκρίθη ὁ Γάϊτ· καὶ δὲν διήγειρα τὸν λαὸν δι' ἄλλον σκοπὸν, εἰμὴ θέλων νὰ προφυλάξω τὸ βασίλειον ἀπὸ τὴν ἐπιδρομὴν τῶν ξένων, ἧτις θὰ ᾤοντο ἀναπόφευκτος ἂν ὁ σκοπούμενος γάμος ἐτελεῖτο.

— Οἱ ξένοι ἀκόμη δὲν ἐφθασαν, καὶ ἡ συμφορὰ τὴν ὁποίαν φοβεῖσαι εἶναι ἀκόμη μακρὰν. . . Ἄλλ' ἂν αὐτὸ εἶναι τὸ μόνον σου παράπονον, εὐχαριστεῖσαι νὰ συνδιαλεχθῇς μετ' ἐμὲ τὸ συμβούλιον;

— Ναί· πλὴν ἐννοῶ νὰ ἐμπιστευθῶν ἄλλοι εἰς ἐμὲ μᾶλλον, παρὰ νὰ ἐμπιστευθῶ ἐγὼ εἰς ἄλλους. Συνδιαλέγομαι μετ' ὁποιοῦνδήποτε θελήσῃ ἡ βασίλισσα· ὡς ἐχέγγυον ὅμως τῆς εὐλικρινείας της, πρέπει νὰ δοθῇ εἰς χεῖράς μου ἡ φυλακὴ τοῦ Πύργου τοῦ Λονδίνου καὶ τοῦ προσώπου τῆς Αὐτῆς Μεγαλειότητος. Παρεκτὸς τούτου, ζητῶ καὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ Σίμωνος Ρένάρ, τοῦ πρώτου τῶν ὧν ταραχῶν τούτων.

— Αὐθαδέστατε! πρὶν γείνῃ δεκτὴ ἡ ἄπιστος αἰτησίς σου, σὺ καὶ τὸ σκυλόλογίον τῶν ληστῶν σου διὰ στόματος ῥομφαίας θὰ περάσετε.

Καί, ταῦτα εἰπὼν, ἐπήδησεν εἰς τὸν ἵππον του, καὶ ἐπέσρεψεν εἰς τὸν Πύργον τοῦ Λονδίνου μετ' τὸν Κορνούαλλην καὶ τὴν συνοδίαν του.

Ὅλοι οἱ ἀληθῶς ἀφωσιωμένοι εἰς τὴν βασίλισσαν Μαρίαν ἦσαν ἐντρομοί. Μολοντί ὁ Πύργος ἦτον πλήρης στρατοῦ, δὲν ἐνόμιζαν ὅτι ἦσαν ἀσφαλεῖς, διότι καθεὶς ἐφοβεῖτο, ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν, ἐπανάστασιν ἐντὸς τοῦ Λονδίνου. Οἱ ἰσπανοὶ πληρεξούσιοι πρὸ πάντων ἔτρεμαν, διότι ἐν γένει ἐφαίνετο ὅτι τοὺς θεωροῦν ὡς θύματα, τὰ ὅποια ἡ φύσις τῶν πραγμάτων ἀφιέρωνεν εἰς τὴν ὀργὴν τοῦ λαοῦ. Ὄθεν ὁ Γάρδινερ ἐνόμιζε πρέπον νὰ τοὺς προτρέψῃ νὰ ἐπιστρέψουν χωρὶς κῆτον εἰς Βρυξέλλας· ἐκτὸς δὲ τοῦ Σίμωνος Ρένάρ, διακηρξάμενος ὅτι δὲν θὰ ἐκινεῖτο ἀπὸ τὴν θέσιν του,

ὅλοι ἀπεφάσισαν ν' ἀκούσουν τὴν συμβουλὴν τοῦ ἀρχιγραμματέως.

Ὅταν ἀπεχαιρέτησαν τὴν βασίλισσαν, ἀφοῦ τοὺς ἐπεφόρτισε ν' ἀσπασθῶν ἐκ μέρους τῆς τὴν αὐτοκράτορα, τοὺς παρεκάλεσε νὰ τὸν θεβαιώσωσιν ὅτι κἀνένα φόβον προσωπικὸν δὲν ἠθάνετο. Ἐδόθησαν ἔπειτα εἰς τοὺς πρέσβεις τούτους δῶρα πλουσιοπάροχα, καὶ ὅποια ὅμως αὐτοὶ δὲν ἐδέχθησαν ἐνεκα τῶν περιστάσεων. Καίροφυλακτῆσαντες δὲ νύκτα ἀσέλπουν, ἐξῆλθαν κρυφίως ἀπὸ τὸν Πύργον τοῦ Λονδίνου, ὅπου ἠναγκάσθησαν ν' ἀφήσουν τοὺς ὑπηρέτας, τοὺς ἵππους καὶ τὰ σκεῦη των.

Ἀλλὰ, μολοντί τὸσον μυστικῶς ἐνηργήθη ἡ ἀναχώρησίς των, δὲν ἐδράδυνε νὰ γείνῃ γνωστὴ, καὶ πορθηεῖς τινες ἐπειράθησαν νὰ κυριεύσουν τὴν λέμβον των· ἡ δὲ ἀπόπειρα αὕτη πιθανῶς θὰ ἐπετύγχανεν, ἂν τὰ κανονοστάσια τοῦ Πύργου δὲν ἀπεμάκρυναν τοὺς αὐθάδεις τούτους πορθηεῖς. Κατ' εὐτυχίαν, οἱ φυγάδες ἀπήντησαν στολίσκον πλοίων ἐμπορικῶν, πλέοντα εἰς Ἀνδέρσαν, καὶ ἐν μέσῳ αὐτοῦ, βοηθούσης τῆς νυκτός, κατέβησαν σῶοι καὶ ἀβλαβεῖς τὸν ποταμὸν.

Τὴν ἐπαύριον, τὸ πρωῒ, ἦλθεν εἰδήσις ὅτι ὁ Γάϊτ ἦτον ὀλίγα μόνον βήματα μακρὰν τοῦ Λονδίνου. Ἐλέγετο περιπλέον ὅτι ἡ ἐμφάνισις αὐτοῦ ὑπὲρ τὰ τεῖχη τοῦ φρουρίου θὰ ᾤοντο τὸ σημεῖον τῆς ἐσωτερικῆς στάσεως· ὅτι αἱ πύλαι τοῦ ἄστεως θὰ ἠνοιγόντο εἰς αὐτὸν, καὶ ἴσως καὶ αἱ τοῦ Πύργου. Ὁ διοικητής, κύριος Ἐρρίκος Βεδιγγφελδ, ἔλαβεν ὅλας τὰς δυνατὰς προφυλάξεις· ἐπεσκέφθη ὅλην τὴν γραμμὴν τῶν προμαχῶνων καὶ λοιπῶν ὀχυρώσεων, καὶ ἐβεβαιώθη ὅτι καθεὶς ᾤοντο εἰς τὴν θέσιν του καὶ ἔτοιμος νὰ ὑπηρετήσῃ εἰς πρώτην ἀνάγκην. Κατὰ δισταγὴν αὐτοῦ, ὅλαι αἱ ἀνασπασαὶ γέφυραι ἐχαλάσθησαν, ὅλα τὰ εἰς τὰς ὀχθὰς τοῦ ποταμοῦ δεμένα πορθηεῖα καὶ πλοιάρια ἐτροπήθησαν καὶ ἐβυθίσθησαν, καὶ ὅλαι αἱ λοιπαὶ γέφυραι κατεστράφησαν εἰς δεκαπέντε μιλίων ἀπόστασιν. Ἐνῷ ἐγίνοντο τὰ τοιαῦτα, ὁ Γάρδινερ, φοβηθεὶς σπουδαίως, ἐπῆγε νὰ εὕρῃ τὴν βασίλισσαν, καὶ διὰ παντοίων προτροπῶν ἠθέλησε νὰ τὴν πείσῃ νὰ φύγῃ εἰς Γαλλίαν. Ἀλλ' ἡ Μαρία, ἧτις, καθὼς πολλάκις ἐλάβαμεν ἀφορμὴν νὰ παρατηρήσωμεν, εἶχε κληρονομήσει τὴν γενναιότητα τοῦ πατρός της, γενναιότητα αὐξάνουσαν ὁμοῦ μετ' τὸν κίνδυνον, ἀπέκρουσεν ὑπεροπτικῶς τὴν πρότασιν.

— Ὁ λαός μου ἡμπορεῖ νὰ μ' ἐγκαταλείψῃ, εἶπεν, ἀλλ' ἐγὼ δὲν θὰ ἐγκαταλείψω ποτὲ τὸν λαόν μου. Βεβαία οὖσα ὅτι θὰ ἔχω ὑπὲρ ἐμοῦ ἱκανὸν ἀριθμὸν ἀληθῶν Ἀγγλων, δὲν φοβοῦμαι ποσῶς τὴν ἐκθασιν τοῦ ἀγῶνος τούτου· καὶ, ἂν ᾔται ἀνάγκη, θὰ λάβω ἐγὼ ἡ ἰδία τὰ ὄπλα, καὶ τότε ἡ ψυχὴ μου θὰ ἡσυχάσῃ, διότι προτιμῶ καλῆτερα ν' ἀποθάνω ἐπὶ κεφαλῇς τῶν ἀνδρείων μου, παρὰ νὰ κάμω τὴν παραμικρὰν παραχώρησιν εἰς τὸν Γάϊτ καὶ τοὺς ὁμοίους του.

— Ἡ Μεγαλειότης σου ἔχει δίκαιον, ἀνέκραξεν, εὐρεθεὶς παρὼν, ὁ Ρένάρ. Ἄν φύγῃς, τετέλεσται. . . . Εἶμαι γνώμης νὰ μεταχειρισθῇς τὰ βιαιότερα τῶν μέσων· καὶ, ἐπειδὴ ἡ λέδη Ἰωάννα Γρεϋ ἔγεινεν ἀφαντοῦς, καὶ δὲν ἡμπορεῖ νὰ ἐκδικηθῇς κατὰ τῆς ἀρπαγῆς ταύτης, πρέπει νὰ φέρῃς εὐθὺς ἀπὸ Ἀσβερίτζ τὴν βασιλοπαῖδα Ἐλισάβετ, καὶ ἂν ὁ Γάϊτ, προσκαλούμε-

νος, νὰ λύσῃ τὴν πολιορκίαν, δὲν ὑπακούσῃ, νὰ τὴν θανάτωσῃ ἀμέσως ὁμοῦ μετ' ὅν Κουρτεναί· εἰς τὴν καρφὴν τοῦ Πύργου τοῦ Λονδίνου, παρόντος καὶ ἐλέποντος τοῦ ἀρχηγῷ τῶν ἀνταρτῶν.

— Δὲν ἐγκρίνω ποσῶς, κυρίε μου, τὴν γνώμην σου. Δὲν διψῶ τὴν αἵμα τοῦ Κουρτεναί· σοὺ λέγω μάλιστα ὅτι ἡ ἐνθουσιαστικὴ τῶν τρυφερῶν αἰσθημάτων, τὰ ὅποια ἐρθασέ ποτε νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς τὴν καρδίαν μου, ἀρκεῖ νὰ μ' ἐμποδίσῃ τοῦ νὰ ζητήσω τὸν θάνατόν του. Ἀρκεῖ δὲ τῆς Ἐλισάβετ, μόνον εἰς τὴν τελευταίαν ἀνάγκην ἡμπορῶ νὰ σκληρυνθῶ. . . Καὶ ἔπειτα, κύριε, ἡ συμβουλή σου δὲν μοῦ φαίνεται ὑπαγορεύσεις ὑμῶς πολιτικῆς. Πράξις τοιαύτη ἡδύνατο ἴσως νὰ ἐπιτύχῃ εἰς τὴν Ἰσπανίαν· ἀλλ' εἰς τὴν Ἀγγλίαν δὲν ἐπιτυγχάνει βέβαια. Ἀπ' ἐναντίας, ἐτι μᾶλλον ἡμπορεῖ νὰ ἐρεθίσῃ, καὶ νὰ παροργίσῃ μεγάλως τὸν λαόν μου κατ' ἐμοῦ.

— Φρονίμως κρίνεις, Μεγαλειότητι, περὶ τῶν πραγμάτων, ἀπεκρίθη ὁ ἀρχιγραμματεὺς. Ἐπειτα, ἐγὼ ἐγγυήθην διὰ τὴν ζωὴν τοῦ κόμητος τοῦ Δεδονσκάϊρ, καὶ ὅτι, πρᾶχθῇ κατ' αὐτοῦ, κατ' ἐμοῦ πρᾶττεται. Ἀφοῦ ἡ Μεγαλειότης σου, δι' ἀποφάσεως ἀξίας τῆς θυγατρὸς τοῦ ἐνδόξου πατρὸς σου, σκοπεύεις ν' ἀντιταχθῇ κατὰ τῶν φατριαστῶν, δὲν φοβοῦμαι πλέον τίποτε. Ὅ, τι ἡμποροῦμεν νὰ πάθωμεν, εἶναι ν' ἀποθάνωμεν· καὶ θ' ἀποθάνωμεν πολεμοῦντες ὑπὲρ τῆς Μεγαλειότητός σου.

— Μυλόρδε, ἀπεκρίθη, ἀφοῦ ἐσκέφθῃ ὀλίγον, ἡ βασίλισσα, μῆνυσε εἰς τὸν κύριον Ἑρρίκον Βεδιγγφέλδ νὰ μεταβῇ μετὰ μίαν ὥραν εἰς τὸ παρεκκλήσιον τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου, μετ' ὅλους τοὺς ἀξιωματικούς καὶ στρατιώτας, ὅσους ἡ ἀνάγκη τῆς ὑπηρεσίας δὲν προτρεχάλλει εἰς τὰ τεῖχη, καὶ νὰ παρευρεθῶν ὅλοι εἰς λειτουργίαν μεγάλαν, τὴν ὁποίαν θὰ τελέσῃς ἡ ἐξοχότης σου, μετ' ὅλους τοὺς εὐρισκομένους σήμερον εἰς τὸ φρουρίον ἐκκλησιαστικούς. Μετὰ τὴν θείαν τελετὴν, θὰ μεταβῶ εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ συμβουλίου, ὅπου σκοπεῖω νὰ φανερώσω τὰς ἀποφάσεις μου.

B.

Πολὺ πρὸ τῆς προσδιορισθείσης ὥρας, τὸ παρεκκλήσιον τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου ἦτον πλήρες· ἐνόπλιον ἀνδρῶν· μόλις δὲ εἰσῆλθεν ἡ βασίλισσα, ἐλέπouσα τὴν πολυμικὴν ταύτην τοῦ ἱεροῦ ναοῦ μορφήν, ἐκυριεύθη ἀπὸ μυστικὸν αἰσθημα ὑπερκόανου χαρᾶς. Ἐμπροσθεν τῆς ἱερᾶς τραπέζης ἔκειτο ὁ δούξ τοῦ Νορφολκ, οἱ κόμητες τοῦ Ἀρονδελ καὶ τοῦ Πιμπρόκ, οἱ λόρδοι Πάτζετ καὶ Ροτσέστερ, ὁ κύριος Ἑρρίκος Βεδιγγφέλδ, ὁ κύριος Ἑρρίκος Ζελνιγγάμ, ἀρχηγὸς τοῦ πεζικοῦ, ὁ κύριος Ἐδουάρδος Βραϊ, ἀρχηγὸς τοῦ πυροβολικοῦ, ὅλοι φέροντες πανοπλίαν καὶ ὅλοι συγχρόνως ἐκλιναν γόνυ, ἰδόντες εἰσερχομένην τὴν βασίλισσαν. Ὁ δὲ Βεδιγγφέλδ, ὡς διοικητὴς τοῦ Πύργου τοῦ Λονδίνου, προχωρήσας ὀλίγα βήματα, ὤμοσε, μετὰ μὲν ἀλλήν καὶ ἡχητικὴν φωνήν, νὰ ἐνταρσιασθῇ ὑπὸ τὰ ἐρεῖπια τοῦ φρουρίου τούτου, παρὰ ν' ἀφῆτῃ νὰ εἰσελθῶν εἰς αὐτὸ εἰς στασιαστὰς. Ἐπειτα, στραφεὶς πρὸς τὸν στρατὸν, ἐπανελάβε τὸν αὐτὸν ὄρκον, τὸν ὁποῖον καὶ ὤμοσαν ὅλοι δι' ἐνθουσιασμῶν ἀνευφημήσεων.

— Βλέπεις, κυρία μου, εἶπε πρὸς τὴν βασίλισσαν, ὅτι ἔχεις ἀρκύην ἱκανοὺς ὑπηρέτας πιστοὺς, ἐτοιμοὺς

νὰ χύσουν, μέχρι τελευταίας ρανίδος, ὑπὲρ τῆς Μεγαλειότητός σου τὸ αἷμά των.

— Δὲν ἀμφιβάλλω ποσῶς, ἀγαπητὴ κύριε Ἑρρίκει, ἀπεκρίθη βαθείως συγκινηθεῖσα ἡ Μαρία. Θὰ συμμερισθῶ τοὺς κινδύνους σας, καὶ, ἐλπίζω, τὴν νίκην σας.

Τότε ἐλειτούργησεν ἐπισήμως ὁ Γάρδινερ, συλλειτουργούντων τοῦ Βίνερ, τοῦ Τώνσταλ, τοῦ Φεκκνέ-χάμ, καὶ ἄλλων ἀρχιερέων καὶ ἱερέων. Μετὰ ταῦτα, ἡ Μαρία, στηριχθεῖσα εἰς τὸν θραχίονα τοῦ κυρίου Ἑρρίκου Βεδιγγφέλδ, καὶ διασχίσασα τὸ πλῆθος, μετέβη εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ συμβουλίου, ὅπου ἀπήγγειλε τὴν ἐξῆς ὁμιλίαν.

— Ἦξετε ὅλοι ὅτι στασιασταὶ τινες τῆς κομητείας τοῦ Κέντ ὕψωσαν τὴν σημαίαν τῆς ἀνταρσίας κατ' ἐμοῦ, κατ' ὑμῶν, μετ' σκοπὸν, ἔλεγχν, νὰ ἐμποδίσουν τὴν ὑπανδρεῖν μου μετ' ὁν βασιλύπαιδα τῆς Ἰσπανίας. Ἀλλ' ἡ ἀπόκρισις των πρὸς δύο τῶν μελῶν τοῦ συμβουλίου, σταλνέντα πρὸς αὐτοὺς ὡς πρέσβεις, ἀποδεικνύει προφανῶς ὅτι ἡ ῥηθεῖσα ὑπανδρεία μου εἶναι, ὅχι αἰτίη, ἀλλὰ πρόφασις τῆς ἐγληγματικῆς των διαγωγῆς· διότι, ὅχι μόνον ἐξήτησαν αὐθαδῶς νὰ περαιοθῶ εἰς χεῖράς των ἐγὼ ἡ ἰδίη, καθὼς καὶ ὁ Πύργος τοῦ Λονδίνου, καὶ νὰ μετασχηματισθῇ κατ' ἀρέσκειαν αὐτῶν τὸ ἰδικίτερόν μου συμβούλιον, ἀλλ' ἀκόμη τολμοῦν νὰ ζητήσουν τὴν κεφαλὴν ἐμοῦ τῶν παρὰ τῇ αὐτῇ μου ξένων πρέσβεων.

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους, ψιθυρισμὸς ἀγανακτήσεως διεδόθη εἰς ὅλην τὴν αἴθουσαν· ἡ δὲ βασίλισσα ἠκολούθησεν ὡς ἐξῆς.

— Πολὺ καλὰ γνωρίζετε τὰ δικαιώματά μου, ἀγαπητοί μου ὑπήκοι. Εἶμαι βασίλισσά σας, καὶ εἰς ἐμέ ὅλοι ὡμότατε ἐπισήμως ὑποταγὴν καὶ πίστιν. Ἐπικαλοῦμαι μάρτυρα τὴν χριστιανωσύνην ὁλόκληρον, ἐπικαλοῦμαι τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν τῶν ἰδίων σας κοινοβουλευτικῶν πράξεων, ὅτι εἶμαι κληρονόμος νόμιμος τοῦ στέμματος τῆς Ἀγγλίας. Ὁ πατήρ μου, ὡς δὲν ἀγνοεῖτε, κατέβη το στέμμα τοῦτο κατὰ δικαίωμα γένους, καὶ κατὰ δικαίωμα γένους περιήλθε καὶ εἰς ἐμέ. Πρὸς τὸν πατέρα μου ἐδείχθητε πάντοτε πιστοὶ καὶ ἀφωσιωμένοι ὑπήκοι· ἔχω λοιπὸν σταθερὰν πεποίθησιν ὅτι τὴν αὐτὴν πίστιν, τὴν αὐτὴν ἀφοσίωσιν, θὰ τηρήσετε καὶ πρὸς τὴν θυγατέρα του.

— Ὁ Θεὸς νὰ προστατεύῃ τὴν Μεγαλειότητά σου! ἀνέκραξαν πανταχόθεν. . . Ζήτω ἡ βασίλισσα Μαρία!

— Ἄν ἦτε ἀληθῶς ὅ, τι πιστεύω πῶς εἶθε, ἀπεκρίθη ἐντόνως ἡ βασίλισσα, δὲν θὰ ὑπερέφετε νὰ με θέσουν ὑπὸ κηδεμονίαν οἱ φατριασταί, καὶ νὰ κυβερνοῦν αὐτοὶ ἐν ὀνόματί μου· καὶ μάλιστα ἀνθρώπος οἰηματίας ὡς ὁ Γάϊτ, ὅστις, ἀφοῦ ἀπεπλάνησε μερῶν τῶν ὑπηκόων μου, σκοπεύει μετὰ προφάσεις ψευδεῖς ν' ἀντικαταστήσῃ, ἀντὶ τῶν νόμων τοῦ Κράτους, διὰ τὰ γάματα τῆς ἀρεσκείας του, καὶ ν' ἀπολύσῃ κατὰ τῆς ἀγαθῆς μου πόλεως τοῦ Λονδίνου τοὺς ἀνεστῆτους τοὺς, τὰς σπείρας, λέγω, τῶν ἀπίστων καὶ ἀνόμων μαχαιραδῶν του.

— Κάτω ὁ Γάϊτ! ἀνέκραξαν καὶ πάλιν. . . Κάτω αἱ ἀντάρται!

— Ἐπειδὴ μήτε ποτε δὲν ὑπῆρχα, ἠκολούθησαν ἡ Μαρία, δὲν ἀνήκει εἰς ἐμέ νὰ εἰπῶ πῶσον εἶναι φυσικὸν εἰς τὴν μητέρα ν' ἀγαπᾷ τὰ τέκνα τῆς· ἀλλὰ δὲν

εἶναι βεβαία ὀλιγώτερον φυσικὸν εἰς βασιλίσσαν ν' ἀχ-
πᾶ τοὺς ὑπηκόους της. Τὸ κατ' ἐμὲ, πιστεύατέ με,
τὰ πρὸς ὑμᾶς αἰσθήματά μου εἶναι αἰσθήματα ἀληθοῦς
μητρὸς, καὶ εὐαρεστοῦμαι πιστεύουσα ὅτι εἰς τὰ αἰ-
σθήματά μου ταῦτα ἀνταμείβομαι πληρέστατα.

Συνδεδεμένοι λοιπὸν ὄντες διὰ τῶν ἀδιαλύτων τῆς
ἀμοιβαίας ταύτης ἀγάπης δεσμῶν, δὲν ἀμφιβάλλω
ποσῶς ὅτι εὐχόλως θὰ καταβάλωμεν τοὺς ὀλίγους
τούτους στασιαστάς.

Τότε νέα ζωηρὰ συμπαθεία· δείγματα δέικοψαν
πάλιν τὴν βασιλίσσαν, ἀκολουθήσασιν μετὰ ταῦτα
ὡς ἐξῆς·

— Παρεκτός τούτου, σὰς δίδω σήμερον τὸν βασι-
λικὸν μου λόγον ὅτι, ἂν αἱ δύο βουλαὶ τοῦ κοινοβου-
λίου, κατὰ τὴν νέαν των σύνοδον, κηρύξουν ῥητῶς
καὶ ἀνενδοιάστως ὅτι θεωροῦν τὸν προκείμενον γάμον
ἐναντίον εἰς τὰ συμφέροντα τοῦ Κράτους, δὲν θὰ ἐπι-
μείνω οὔτε εἰς αὐτὸν, οὔτε εἰς ὑποιοιδήποτε ἄλλον
αὐταὶ ἀποδοκιμάζουν. Τώρα λοιπὸν, φίλοι μου, θαρ-
ρεῖτε! καὶ, ὡς ἄνδρες γενναῖοι, ἐγκαρτερεῖτε, μὲ τὴν
νόμιμόν σας βασιλίσσαν, κατὰ τῶν ἀνταρτῶν της,
ἐχθρῶν ὄντων συγχρόνως καὶ ἐδικῶν μου καὶ ἐδικῶν
σας! Ἐν ὀνόματι τοῦ Ὑψίστου, μὴ τοὺς φοβῆσθε, διότι
ἐγὼ δὲν τοὺς φοβοῦμαι παντάπῃ.

Εὐφημαίαι ζωηρὰ καὶ παράφοροι ἠκολούθησαν τὴν
ὁμιλίαν της ταύτης, ἥτις προφανῶς παρήγαγε τὸ πο-
θούμενον ἀποτέλεσμα· διότι πολλοὶ, εἰσελθόντες ἀμ-
φιρροεῖς κατὰ τὰ βασιλικά των φρονήματα, ἐξῆλθαν
θερμοὶ βασιλόφρονες· τὸ ἀτρόμητον ἦθος τῆς Μαρίας
ἠλέκτρισε καὶ τοὺς δειλοτέρους. Ὁ φιλοπόλεμος μάλι-
στα ἐνθουσιασμός της ἐδίδεν εἰς τὴν μορφή της χα-
ρακτῆρα κάλλους ἀρρενωπού, προξένησαντα θαυμασμὸν
πολὺν εἰς τοὺς περιστώτας.

— Κυρία μου, τῆς εἶπεν ὁ Βεδιγγφέλδ, ἐδείχθη·
σήμερον ἄξιον θυγάτηρ τοῦ Ἡ Ἑρρίκου.

— Θέλωσα νὰ δειχθῶ καὶ εἰς τὸ ἐξῆς θυγάτηρ
του, κύριε Ἑρρίκε, ἐπανελάβε χαμογελῶσα, σκοπεύω
νὰ ἐγκαταλειφθῶ ἐξ ὀλοκλήρου εἰς τὴν πίστιν σου.

— Δικαιοσύνην ἀποδίδεις εἰς ἐμὲ, Μεγαλειοτάτη,
ἀπεκρίθη ὁ γηραιὸς ἱππότης . . . Τώρα, κυρία μου,
ἂν ἔχω τὴν ἄδειαν τῆς Μεγαλειότητός Σου, πηγαίνω,
μὲ τοὺς γενναίους συσρατιώτας μου, νὰ ἐπισκεφθῶ καὶ
νὰ ἐνδυναμώσω τὰ ὀχυρώματα. Μετὰ τὴν ὁμιλίαν τῆς
Μεγαλειότητός Σου, κάνεις δὲν θὰ σεισθῇ ἀπὸ τὴν
θέσιν του.

Μείνασα εἰς συνδιαλέξιν μὲ τὸν Γάρδινερ καὶ μὲ
τὸν Σίμωναν Ρέναρ, ἡ βασιλίσσα ἐνσχολήθη περὶ δια-
φόρων ἀναγκαίων πραγμάτων. Μεταξὺ ἄλλων, διώρισε
διοικητὴν τοῦ ἄστεως τὸν λόρδον Γουλιέλμον Ὁσαρδ,
συνεργάτην ἔχοντα τὸν λόρδον δῆμαρχον κύριον Θωμά
Χαῖτ· ἀρχιστράτηγον δὲ διώρισε τὸν κόμητα τοῦ
Πεμπρόκ. Τὰ κατεπεύγοντα ταῦτα διατάγματα δὲν
εἶχαν εἰσέτι ὑπογραφῇ, ὅταν ὁ κύριος Ἑρρίκος Βε-
διγγφέλδ ἦλθεν ἀναγγέλλων ὅτι ὁ στρατὸς τοῦ Γάιτ
εἶχε φθάσει εἰς Σουθγῶρα, καὶ ἐστρατοπέδευσε πλη-
θειὸν τῆς λεγομένης Γεφύρας τοῦ Λονδίνου. Μετὰ σκέ-
ψιν ὁμοιον, ἀπεφάσισαν νὰ προτείνουσιν συνέντευξιν μετὰ
τῆς βασιλίσσης εἰς τὸν ἀρχηγὸν τούτων τῶν ἀνταρτῶν,
καὶ ὁ Βεδιγγφέλδ ἐπεφορτίσθη νὰ φέρῃ πρὸς αὐτὸν
τὴν καὶ τούτου πρότασιν.

Βραχείας δὲ συνδιαλέξεως γενομένης, εἰς τὰς ὀχθας
τοῦ Ταμέσιως, μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Θωμά Γάιτ, ὁ
τελευταῖος οὗτος ἐπέστρεψε πρῶτον πρὸς τοὺς οἰκείους
του νὰ τοὺς ἀναγγείλῃ τὰ γενόμενα, καὶ ὅτι ἀπεφά-
σισε ν' ἀκολουθήσῃ τὸν Βεδιγγφέλδ εἰς τὸν Πύργον.

— Ὁ πείσης εἰς κάμμιαν παγίδα, ἀνέκραξεν ὁ λόρ-
δος Γουλιφρὸδ Δῶδλεϋ, καὶ θὰ χάσῃς τὰ πάντα καθ' ἣν
στιγμὴν τὰ πάντα ἐμελλες νὰ κερδήσῃς.

— Ἡτύχατε, ἀπεκρίθη ὁ Γάιτ· ἀναιμωτὶ θὰ νι-
κῶμεν. Ἡ Μαρία δὲν θ' ἀπεύθυνε πρὸς ἐμὲ τοιαύ-
την πρότασιν, ἂν δὲν ἐβλεπε βεβαίαν τὴν ἡττάν της.

— Ἀλλὰ πῶς τολμᾷς νὰ ἐμπιστευθῇς εἰς αὐτὴν,
ἤρώτησεν ὁ Σουφόλκ.

— Ὁ κύριος Ἑρρίκος Βεδιγγφέλδ γίνεται ἐγγυητής
τῆς πίστεώς της· περὶ δὲ τῆς πίστεως αὐτοῦ δὲν ἀμφι-
βάλλω παντάπῃ, διότι γνωρίζω τὸν χαρακτῆρα
του . . . Ὑγιαίνετε, μυλόρδοι! ἐντὸς μιᾶς ὥρας μ' ἐξ-
αναβλήπετε.

— Πολὺ ἀμφιβάλλω ἂν θὰ τὸν ἰδῶμεν πάλιν,
εἶπεν ὁ Γουλιφρὸδ πρὸς τὸν δούκα, ἐνῷ ὁ Γάιτ ἐμβαι-
νεν εἰς τὴν λέμβον τοῦ Βεδιγγφέλδ.

Ὅταν ὁ κύριος Θωμάς εἰσῆλθῃ ἐνώπιόν της, ἡ βα-
σιλίσσα ἐκάθητο ἀκόμη μετὰ τοῦ Γάρδινερ καὶ τοῦ
Σίμωνος Ρέναρ.

— Ἐστεῖλα, τοῦ εἶπε, προδότα, ἀποστάτα, νὰ σὲ
ζητήσω, θέλουσα νὰ μάθω διατὶ διεγείρεις εἰς τὰ
ὅπλα τοὺς ὑπηκόους μου ἐναντίον τῆς ἐξουσίας μου.

— Δὲν εἰμαι, ἀπεκρίθη, οὔτε προδότης οὔτε ἀποστά-
της, καὶ περὶ τούτου διεμαρτυρήθη ἤδη, κυρία μου,
εἰς ἓνα τῶν ἀπεσταλμένων τῆς Μεγαλειότητός Σου.
Εἰμαι ἀντιπρόσωπος τῆς ομάδος τῶν ὑπηκόων σου,
οἵτινες, ἀποκρούοντες τὴν ὑπανδρείαν σου μὲ τὸν βα-
σιλόπαιδα τῆς Ἰσπανίας, καὶ βλέποντές σε κωφεύου-
σαν εἰς τὰς ταπεινὰς παραστάσεις ὅσαι ἐξ ὀνόματός
των καθυπεβλήθησαν εἰς τὴν Μεγαλειότητά Σου, ἔχουν
ἀπόφασιν νὰ τὰς παρουσιάσουν οἱ ἴδιοι.

— Ἄ! Θεέ μου! ἀνέκραξεν ἐμμανῶς ἡ Μαρία . . .
Φαντάζεσαι λοιπὸν, ἢ κάνεις ἐκ τῶν ὑπηκόων μου
φαντάζεται νὰ διαβῇ κατὰ τὸ δοκοῦν τὰ τῆς ἐλο-
γῆς τοῦ νυμφίου μου; . . . Ἀλλὰ τοῦτο εἶναι ἀδέ-
ξιος πρόφασις. Ἀληθὴς σας σκοπὸς εἶναι ἡ ἀνατροπὴ
τῆς κυβερνήσεώς μου, ἡ ἐλθρονίσις μου. Θέλετε νὰ
φέρετε εἰς τὸν θρόνον τὴν βασιλόπαιδα Βλισάβετ, ἢ
ἐν ἐλλείψει τῆς ἀδελφῆς μου, τὴν λέδην Ἰωάνναν
Γρεϋ.

— Θέλω νὰ ὑποστηρίξω, νὰ διατηρήσω τὴν ἐξου-
σίαν σου, κυρία μου· ἀρκεῖ νὰ παραδεχθῇς τὰς αἰτή-
σεις μου.

— Νὰ παραδεχθῶ τὰς αἰτήσεις σου! ἐπανελάβε
κυτοπούτα τὸν πόδα, ἐνῷ φλόγα· ἐτόξευαν οἱ ὀρθαλ-
μοί της . . . Πρῶτην φορὰν σήμερον ἀπευθύνονται
πρὸς ἐμὲ τοιοῦτοι λόγοι, καὶ θὰ ᾔηναι βεβαία ἡ τελευ-
ταία . . . Θεέ μου πανάγαθε! . . . Καὶ ποῖαι εἶναι
λοιπὸν αἱ αἰτήσεις σου; Λέγε!

— Ἰδοὺ, κυρία μου, ἀπεκρίθη θαρρῶς ὁ Γάιτ.
Ζητῶ τὴν θέσιν τοῦ διοικητοῦ τοῦ Πύργου τοῦ Λον-
δίνου, τὴν φρουράν τοῦ βασιλικοῦ προσώπου σου, τὸν
μετασχηματισμὸν τοῦ ἰδιαιτέρου συμβουλίου σου, καὶ
τὴν κεφαλὴν τοῦ μιστοῦ ἐννοουμένου σου Σίμωνος
Ρέναρ.

— Δὲν εὐχαριστεῖσαι μὲ ὀλιγώτερα; ἐπανελάβεν εἰρωνικῶς.

— Ἀδύνατον, κυρία μου.

— Παρακαλῶ τὴν Μεγαλειότητά Σου νὰ μοῦ δώσης τὴν ἀδειαν νὰ τιμωρῶ τὴν αὐθάδειαν τοῦ τολμηροῦ τούτου ληστοῦ, ἀνέκραξε πλήρης θυμοῦ ὁ Σίμων Ρενάρ.

— Ἡσύχασε, κύριε, ἀπεκρίθη μεγαλοπρεπῶς ἡ βασίλισσα. . . Τώρα, σὺ, Γάιτ, προδότη, ἀκουσε καὶ τοὺς ἐδικούς μου λόγους. Κάνεις ποτε δὲν ἐπέβαλε συνθήκας εἰς τὸν πατέρα μου; καὶ, ὁμνῶ εἰς τὴν μνήμην του, κάνεις ποτὲ καὶ εἰς ἐμέ δὲν θὰ ἐπιβάλῃ. Αποκρούω λοιπὸν τὰς προτάσεις σου; καὶ, ἂν ὁ πιστός μου θεράπων κύριος Ἑρρίκος Βεδιγγφέλδ δὲν σοῦ εἶχε δώσει εἰς ἐγγύησιν τὸν λόγον τῆς τιμῆς του, ἐξ-ερχόμενος ἀπὸ τὴν αἵθουσαν ταύτην, τῆς καταδίκης τὸν δρόμον θὰ εὕρισκες. Φύγε μακρὰν τῶν ὀφθαλμῶν μου. . . Ἀκουσε καὶ τοῦτο. Ἐπειδὴ εἰς τὴν καρδίαν μου ὑπερισχύει τῆς αὐστηρότητος ἡ ἐπιείκεια, διόλυσεν τὸν στρατὸν σου, καὶ σπεύσε νὰ ὑποταχθῇ; τότε, ἡμπορῶ νὰ σὲ συγχωρήσω. Ἄλλως, τίποτε δὲν ἡμπορεῖ νὰ σὲ σώσῃ.

— Εἰς πρώτην ἄλλην μας συνέντευξιν, κυρία μου, ἡμπορεῖς ν' ἀλλάξῃς εὐκόλως ὕψος. . . Ἀναχωρῶ.

Καί, ταῦτα εἰπὼν, ἐπροσκύνησε καὶ ἐξῆλθεν ὁμοῦ μὲ τὸν Βεδιγγφέλδ.

— Δὲν θὰ τὸν ἀφήσης βέβαια νὰ φύγῃ, Μεγαλειότητι; ἠρώτησεν ἐκθαμβος ὁ Ρενάρ.

— Κακῶς περὶ ἐμοῦ κρίνεις. Ὁ λόγος μου πρέπει νὰ ᾔναι ἱερὸς, καὶ εἰς προδότην ἀκόμη.

— Ἄ! παρὰ πολὺ εὐλαβεῖσαι τὰ τοιαῦτα, κυρία μου! Αἱ πρὸς τοιοῦτους κακούργους ὑποσχέσεις δὲν εἶναι ποσῶς ὑποχρεωτικαί. . . Δός μου, κυρία μου, τὴν ἀδειαν νὰ τὸν ἀκολουθήσω. . . Ἡ κεφαλὴ του, ῥιπτομένη ἀπὸ τὰ ὕψη τῶν ἐπάλξεων εἰς τοὺς πόδας τῶν συντρόφων του, θὰ τοὺς καταστρέψῃ ταχύτερα, παρὸτι δύναται νὰ πράξῃ τοῦτο ὁ στρατός σου ὁλόκληρος.

— Σοῦ εἶπα ὅτι αὐτὸ δὲν ἡμπορεῖ νὰ γείνῃ.

— Τότε, εἶπε καὶ ἐσηκώθη εὐθὺς, ἀναλαμβάνων ἐγὼ τὴν εὐθύνην τῆς αὐστηρίας ταύτης, ἀλλὰ σωτηριώδους πράξεως.

— Νὰ μὲ παρακούσῃς! . . . Σὲ διατάσσω νὰ μείνῃς αὐτοῦ.

— Ἡ Μεγαλειότης Σου θὰ μετανοήσῃ; διὰ τὴν παράκαιρον ταύτην ἐπιείκειαν.

— Ποτὲ δὲν θὰ μετανοήσω διότι ἐρύλαξα τὸν λόγον μου. . . Ἄλλ' ἰδοὺ ὁ διοικητὴς ἐπανερχεται. . . Καὶ λοιπὸν, Βεδιγγφέλδ, ὁ ἀποστάτης ἀνεχώρησε;

— Μάλιστα, κυρία μου; ἀλλ' ἔπρεπε νὰ κάμω χρῆσιν ὅλης μου τῆς ἐξουσίας, ὥστε νὰ μὴ τὸν κατακερματίσῃ ἡ παροργισθεῖσα φρουρά.

— Χαίρω ὅτι τὸν συνώδευσε καὶ τὸν ἐπροφύλαξε ἀπὸ πᾶσαν βίαν. . . Δὲν ἤθελα, καὶ διὰ τὸν ὥραιότερον ἀκόμη τοῦ στέμματός μου ἀδάμαντα, νὰ πιάθῃ ὁ ἄνθρωπος οὗτος τὸ παραμικρόν. . . Δός μου τὴν χεῖρά σου, κύριε Ἑρρίκε.

Θέλω νὰ περιέλθω τὰ τείχη, καὶ νὰ ζωπυρῶ τὸ πῦρ τῆς ἀνδρείας εἰς τὰς καρδίας τῶν πιστῶν μου, στρατιωτῶν.

— Θὰ ἐκτεθῇς εἰς κίνδυνον, κυρία μου.

— Ἐλα, ἔλα. Εἰς τὴν θυγατέρα Ἑρρίκου τοῦ Η' ὁ φόβος δὲν ἐπιτρέπεται.

Τὴν ἐπαύριον, δύο ὥρας πρὸ τῆς ἡμέρας, ᾤκησεν ἡ κατὰ τοῦ Πύργου τοῦ Λονδίνου ἐφοδος. Ἡ Μαρία, τιναχθεῖσα ἀπὸ τὴν κλίνην τῆς, ἐνδύθη ταχέως, καὶ, συνοδευμένη ἀπὸ τὸν Γάρνινερ καὶ τὸν Ρενάρ, ἐπῆγεν εἰς τὸν διοικητοῦ. Ὁ κύριος Ἑρρίκος Βεδιγγφέλδ ἐπεριστοιχίστο ἀπὸ ἀξιωματικούς λαμβάνοντας τὰς ὁδηγίας του, καὶ ἀπὸ στρατιώτας διὰ τῶν ὁποίων ἔστειλε διαταγὰς εἰς διαφόρους σταθμάρχας. Ὃταν εἶδε τὴν βασίλισσαν, ἐπροχώρησε καὶ ἠθέλησε νὰ γονατίσῃ· ἀλλ' ἡ Μαρία ἐνευσε πρὸς αὐτὸν νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸ ἔργον του· ἔπειτα, στραφεῖσα πρὸς τοὺς ἀναχωροῦντας στρατιώτας, εἶπε πρὸς αὐτούς:

— Διακινώσατε εἰς τοὺς συστρατιώτας σας ὅτι θὰ συμμερισθῶ τοὺς κινδύνους σας. Θὰ ᾔμαι παντοῦ, θὰ ᾔμαι τὸ πᾶν· κάμμία ὥραία πράξις δὲν θὰ μείνῃ ἀπαράτρητος; καὶ, καθὼς παραδειγματικὴ τιμωρία ἀναμένει τοὺς ἀποστάτας τούτους, οὕτω μεγαλοπρεπεῖς ἀμοιβαὶ ἀναμένουν τοὺς ἀνδρείους, χάριν τῶν ὁποίων θὰ δυνθῶ νὰ τιμωρήσω. Ὅστις μοῦ φέρῃ τὴν κεφαλὴν τοῦ Γάιτ θὰ γείνῃ ἱππότης διὰ τῆς ἰδίας μου χειρὸς, καὶ προσέτι κύριος τῶν κτημάτων ὅλων τοῦ προδότη. . . Ἐμπρὸς λοιπὸν, ἀνδρεῖοί μου! Εἰς τὰ τείχη! Κυττάξατε νὰ ὑπερασπισθῆτε γενναίως τὴν βασίλισσάν σας, τὴν θυγατέρα τοῦ ἐνδόξου Ἑρρίκου τοῦ Η', τοῦ ὁποίου ἡ ἐστεμμένη σκιά περιύπταται ἐπὶ τοῦ φρουρίου τούτου, ἐμψυχόνουσα τὰς καρδίας καὶ διευθύνουσα τὰ ὅπλα σας! Πολεμήσατε ἀνδρείως, διότι ὑπὲρ τῆς δικαιοσύνης πολεμεῖτε!

Τὰς λέξεις ταύτας ἐπρόφερε μ' ἐνθουσιασμόν, τοῦ ὁποίου τὸ πῦρ διεκινώθη ἐν ἀκαρεῖ εἰς τοὺς ἀκροατάς τῆς, καὶ αὐτοὶ τὸ μετέδωκαν ἀπὸ τῶν ἄκρων εἰς τὰ ἄκρα τῶν τειχῶν.

Εὗρισκετο ἀκόμη εἰς τὸ δῶμα τοῦ διοικητοῦ ἡ βασίλισσα, ὅταν ἠκούσθησαν κανονοβολήματα· καὶ μετ' ὀλίγον, ἦλθαν καὶ ἀνήγγειλαν ὅτι ὁ Πύργος προσεβάλλετο πανταχόθεν. Τῆς φήμης ταύτης, τῆς ἀγγελίας ταύτης ἀκουσθεῖσας, μεταβολὴ αἰφνιδία ἐγενεῖν εἰς τὴν φυσιογνωμονίαν τῆς, καὶ οἱ παρευρεθέντες παρτήρησαν ἐπ' αὐτῆς τὴν τρομερὴν ἐκείνην ἐκφρασιν, ἥτις, εἰς περιστάσεις τινάς, ἐπάγονεν ἀπὸ φοβὴν τοὺς περιστοιχίζοντας Ἑρρίκον τὸν Η'.

— ὦ! διατί δὲν εἰμαι ἀνὴρ! ἀνέκραξε· διατί δὲν ἡμπορῶ νὰ τιμωρῶ τοὺς κακούργους τούτους διὰ τῆς ἰδίας μου χειρὸς! Ἄλλ' ἂν κατὰ γυναικὸς πολεμοῦν, θὰ μάθουν ὅτι δὲν πολεμοῦν κατὰ χάυνου καὶ ἐκτεθλυμένου ὄντος. . . . Κύριε Ἑρρίκε Βεδιγγφέλδ, ἓνα μόνον λόγον ἔχω νὰ σοῦ εἰπῶ. Ὅποια δῆπote ᾔναι ἡ ἐκβασίς τῆς μάχης, συμβιβασμὸν δὲν θέλω ν' ἀκούσω. Ζωὴν μὴ χαρίσῃς εἰς τοὺς ἀντάρτας! Ἐξολοθρευσέ τους μέχρι τοῦ τελευταίου! Δὲν εἶναι πλέον ὑπήκοοί μου, τέκνα μου· εἶναι ξένοι, εἶναι ἐχθροί. Ὡς τοιοῦτους πρέπει νὰ τοὺς μεταχειρισθῇς.

— Καὶ ἂν ἐγὼ φονευθῶ, κυρία μου, ποῖος θὰ μὲ διαδεχθῇ εἰς τὴν ἀρχηγίαν;

— Ἡ βασίλισσα. . . . Ἀλλὰ τὸ τοιοῦτο δὲν ἐσ συμβῆ, ἀξίέ μου Βεδιγγφέλδ. . . . Πήγαινε, καὶ μάχου ἀνδρείως ὑπὲρ τῆς βασιλείας σου, ὑπὲρ τῆς ἀγίας καθολικῆς πίστεως, τὴν ὁποίαν ἀμώτεροι

προσβέβημεν, καὶ τὴν ὁποῖαν οἱ ἀποστάται οὗτοι καὶ αἰρετικοὶ ζητοῦν νὰ καταστρέψουν. Πήγαινε, καὶ ἡ Παναγία νὰ σὲ προστατεύσῃ!

— Ὑπακούω, κυρία μου . . . καὶ ὥστόσον ἡ καρδιά μου λέγει ὅτι ἡ ἀληθινὴ θείσις μου εἶναι πλησίον τῆς Μεγαλειότητός Σου.

— Α! πόσαι ἀργοπορίαι! . . . Ἀρκετὸν καιρὸν ἔως τώρα ἔχασες, ἐδῶ, ἱππότη. Δὲν ἀκούεις λοιπὸν τὴν θρονώσαν καὶ προσκαλοῦσάν σε φωνὴν τῶν πυροβόλων; . . . Δὲν ἀκούεις τὰς κραυγὰς ταύτας; . . . Εἰς τὴν θέσιν σου, κύριε! καὶ, νὰ ζῆς, μὴ τὴν ἐγκαταλίπῃς! . . . Στάσου! ἐπανελάβε βλέπουσα αὐτὸν ἀπομακρυνόμενον μετὰ κατῆφες πρόσωπον . . . Σκοπὸν δὲν εἶχα νὰ σὲ λυπήσω, κύριε Ἑρρίκε . . . Προθυμία ἦτον παραπολλὴ ἐκ μέρους μου, τίποτε ἄλλο . . . πλὴν, ὡς πιστὸς εἰς ἐμέ, θὰ με συγχωρήσῃς, εἶμαι ἐσθαῖα, ἀγαπητὲ Βεδιγγφὲλδ . . . Πήγαινε, φίλε μου . . . βλεπόμεθα πάλιν νικηταί, ἢ δὲν βλεπόμεθα πλέον.

— Βλεπόμεθα πρὸ τοῦ τέλους τῆς ἡμέρας, κυρία μου, ἐπανελάβε ζωηρῶς ὁ γέρον πολεμιστὴς, ἐμψυχωθεὶς καὶ παρηγορηθεὶς διὰ τῶν τελευταίων λόγων τῆς Μαρίας.

Καὶ παρευθὺς ἐξῆλθεν.

— Ἄν κατὰ περίστασιν ἡ τύχη κηρυχθῇ κατὰ τῆς Μεγαλειότητός Σου, εἶπεν ὁ Ρενάρ, καὶ οἱ ἀποστάται κυριεύσουν τὸ φρούριον, δύναμαι νὰ σώσω τὴν Μεγαλειότητά Σου ἀπὸ τὰς χεῖράς των. Γνωρίζω διέξοδον ὑπόγειον, φέρουσιν εἰς τὸ ἀντικρυ μέρους τῶν τάφρων, καὶ εἰς τὴν εἰσοδὸν αὐτῆς ἔθεσα φρουρὰν ἀσφαλῆ.

— Καὶ ἂν ἀκόμη ἡ περίστασις τὴν ὁποῖαν ὑποθέσεις συμβῇ πραγματικῶς, ἀπεκρίθη, ἐνῶ ἐλπίζω νὰ μὴ συμβῇ τίποτε, πάλιν δὲν θὰ φύγω. Ἐνόσω μένει λίθος ἐπὶ λίθου εἰς τὸ φρούριον τοῦτο, δὲν θὰ παραδοθῇ· ἐνόσω ζῇ ἡ Μαρία τῆς Ἀγγλίας, δὲν θὰ λειποτακτῇ . . . Διὰ τῆς προσεχούσης ἐπιστολῆς σου πρὸς τὸν κύριόν σου τὸν βασιλόπαιδα, εἶπέ του ὅτι ἡ μέλουσα αὐτοῦ σύζυγος ἐδείχθη ἀξία τοῦ μελετωμένου γάμου, τοῦλάχιστον διὰ τῆς ἀποφάσεώς της.

— Βέβαια θὰ τοῦ γράψω ὅλην τὴν ἡρωϊκὴν τῆς Μεγαλειότητός Σου γενναϊότητα· πλὴν ἤθελα, δι' ἀγάπην αὐτοῦ τοῦλάχιστον, ἂν ὅχι τῆς ιδίας σου ζωῆς, μεγαλόψυχε βασίλισσα, νὰ μὴ θελήσῃς νὰ ἐκθέσῃς τὰς πολυτίμους ἡμέρας σου εἰς κίνδυνον.

— Εἰς τὰ τέλῃ! ἀνέκραξε ῥίπτουσα πλάγιον βλέμμα ἐπ' αὐτοῦ. Ἄς με ἀκολουθήσουν μόνον ὅσοι δὲν φοβεῖνται νὰ ἰδοῦν τοὺς ἀντάρτας τούτους κατὰ πρόσωπον.

Καὶ ἐμβῆκεν εἰς στενὴν καὶ ἐλικοειδῆ κλίμακα, φθάνουσιν εἰς τὰς ἐπάλξεις, ὅπου τὴν ἠκολούθησαν τρέχοντες ὁ πρέσβυς καὶ ὁ ἀρχιγραμματεὺς. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν περιέφερον ἐπὶ τοῦ ἐμπροσθεν αὐτῆς φοβεροῦ θεάματος τὸ ἀπαθὲς βλέμμα γηράσαντος εἰς τοὺς πολέμους στρατηγοῦ. Μετὰ ταῦτα, ἀφοῦ εἶπε λέξεις τινὰς ἐνθαρρυντικὰς εἰς τοὺς στρατιώτας, διέταξε με σταθερὰν φωνὴν ἕνα τῶν ἀξιωματικῶν, παρευρεθέντα πλησίον της, νὰ τὴν ὀδηγήσῃ διὰ τῶν ἐπάλξεων. Ἐνῶ δέ, προηγουμένου αὐτοῦ, διήρχετο τὰ τέλῃ με βραδέα βήματα, καὶ ἔστεκεν ἀπὸ καιρὸν εἰς καὶ ὁδὸν παρατηροῦσα τὰ κινήματα τῶν πολιορκητῶν, ἢ διεγύρουσα τὴν τόλμην τῶν πολιορκουμένων, αἱ πλησίον ὡτῆς ἀντηχοῦσαι εὐφημίαι τῶν δευτέρων εἴλκυ-

σαν τῶν πρώτων τὴν προσοχὴν. Ὅθεν ματαίως δ' αἰτ' διέταττε νὰ παύσῃ πᾶσα προσβολὴ κατὰ τὴν διάβασιν τῆς αὐτῆς Μεγαλειότητος· σφαίραι καὶ βέλη ἤρχισαν ἀμέσως νὰ πίπτουν ὡς χάλαζα περὶ αὐτήν. Ματαίως καὶ ὁ Γάρδινερ τὴν ἐπρότρεπε ν' ἀναχωρήσῃ· ἡ Μαρία ἠκολούθει τὴν ἐπίσκεψίν της μετὰ τὴν αὐτὴν ἀταραξίαν, καὶ χωρὶς ποσῶς νὰ βραδύνῃ τὸ βῆμά της, ὅταν αἶφνης ὁ ὀδηγὸς αὐτῆς ἔπεσεν ἐνώπιόν της.

— Ἐπληρώθη; ἀνέκραξεν ἀδημονοῦσα.

— Θανατηφόρος, Μεγαλειότητά . . . Ἀλλοίμονον! ὀλίγον θὰ μ' ἔμελεν, ἂν εἶχα ζῆσι ἐωσότου ἰδῶ καὶ χαρῶ τὴν νίκην σου . . . Ὅταν οἱ ἄλλοι ἠσπάζοντο τὴν παράνομον βασιλείαν, ἐγὼ ἐπεκαλούμην τὴν νομιμότητα . . . Καὶ . . . μετὰ τὰ ἴδια αἰσθήματα . . . ἀφίνω τὴν τελευταίαν μου πνοήν . . .

— Καὶ ὀνομάζεσαι;

— Γιλβέρτ . . . Εἶμαι ἑγγόνος τῆς . . . τῆς Γώνωρ Βραζ.

Καὶ ἀνεσηκώθη μετὰ δυσκολίαν πολλήν, ἀκουμπῶν ἐπὶ τοῦ ἀγκωνός του· ἔπειτα, μετὰ χεῖρα τρέμουσαν, σείων τὸ ξίφος τοῦ ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς του·

— Ζήτω ἡ βασίλισσα Μαρία! ἐμοιμουρίσει.

Καὶ ἐξέπνευσεν.

Ὁ Γάρδινερ, ὠφεληθεὶς ἀπὸ τὴν ταραχὴν εἰς τὴν ὁποῖαν ἡ σκηνὴ αὕτη ἐρρίψε τὴν Μαρίαν, τὴν ἔσυρε μακρὰν τῶν τόπων ἐκείνων, καὶ τὴν ἐπανέφερον εἰς τὰ βασιλικά δώματα.

Ἡ νίκη κατὰ πρῶτον ἐκηρύχθη ὑπὲρ τῶν ἀνταρτῶν, οἵτινες ἀπέκρουσαν τὸν κόμητα τοῦ Περμπρὸν εἰς μίαν τῶν ἐξόδων του. Ἀλλὰ, περὶ τὸ ἐσπέρας, ἐδιάσθησαν νὰ λύσουν τὴν πολιορκίαν, φονευθέντων πολλῶν ἐξ αὐτῶν· καὶ οἱ δύο κορυφαῖοι ἀρχηγοὶ των, Γάϊτ καὶ Ἀδωλφ, οἵτινες ἠλπίζαν νὰ ἐμβοῦν νικηταί εἰς τὸν Πύργον τοῦ Λονδίνου, ἐμβῆκαν αἰχμάλωτοι. Ὁ Σουφὼλκ ἐσώθη διὰ τῆς φυγῆς. Τὴν καταστροφὴν αὐτὴν μαθοῦσα, ἡ βασίλισσα ἀνέκραξεν·

— Ἀπειράκεις σ' εὐχαριστῶ, Θεέ μου! ὅχι τόσο διότι μ' ἠλευθέρωσες ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς μου, ὅσον διότι μοῦ ἔδωκες τὴν δύναμιν νὰ θριαμβεύσω κατὰ τῶν ἐχθρῶν σου!

Μετὰ ταῦτα, ἐπροσκάλεσε τὸν διοικητὴν καὶ τοῦ εἶπε·

— Κύριε Ἑρρίκε Βεδιγγφὲλδ, μολοντί καὶ σήμερον, καθὼς πάντοτε, ἐξεπλήρωσες τὰ χρέη σου ὡς ἀνθρωπος καὶ γενναῖος καὶ συνετὸς, τὰ χρέη ταῦτα θὰ παύσουν πρὸς καιρὸν.

— Εἶμαι ἑτοιμὸς ν' ἀκολουθήσω τὰς προσταγὰς τῆς Μεγαλειότητός Σου.

— Πρέπει χωρὶς ἀργοπορίαν νὰ μεταβῇς εἰς Ἀσβόριτζ, καὶ νὰ συλλάβῃς τὴν βασιλόπαιδα Ἐλισάβετ. Ἰδοὺ ἡ περὶ τούτου ἐντολὴ, φέβυστα τὴν ὑπογραφήν μου. Συνόδευσέ την ἐδῶ, εἴτε νεκρὰν εἴτε ζῶσαν.

— Καὶ πῶς, Μεγαλειότητά! εἰς ἐμὲ ἀναθέτεις τοιαύτην θλιβεράν ἐντολήν;

— Τὴν ἐντολήν ταύτην εἰς σὲ μόνον δύναμαι νὰ ἐμπιστευθῶ.

— Χρέος μου εἶναι νὰ ὑπακούσω ὅταν ἡ Μεγαλειότητός Σου διατάττῃ· πλὴν . . .

— Πρέπει, τὸ ἐπαναλαμβάνω, ν' ἀναχωρήσῃς ἀμέσως. Ὁ Βεδιγγφὲλδ ἐπροσκύνησε περίλυπος· καὶ, ἀφοῦ ἡ

Βασίλισσα τοῦ ἔδωκε τὰς τελευταίας ὁδηγίας της, ἀνέχωρησε νὰ ἐτοιμασθῇ διὰ τὸ διαταχθῆν εἰς αὐτὸν ταξείδιον.

Δ.

Τὸ ἑσπέρας τῆς ἀκολοῦθου ἡμέρας, πλοιάριον ἀπὸ ἓνα μόνον κωπηλάτην ὁδηγούμενον, ἐστάθη ἐμπροσθεν τοῦ Πύργου τοῦ Αὐονδίνου. Εἰς τὴν πρύμνην τοῦ ἐκάθητο ἄνθρωπος, ὅστις εὐκόλως ἐγνωρίζετο ὅτι ἦτον γυνή, ἃν καὶ ἐπεριτυλίσσετο μὲ μανδύαν μακρὸν καὶ πιατὺν, καὶ διὰ τῆς κορδύλης αὐτοῦ ἐσκεπαζέτο ἡ κεφαλὴ. Οἱ στρατιωτικοὶ σκοποὶ, ὑποπτεύοντες, διέταξαν τὸν κωπηλάτην νὰ μὴ πλησιάσῃ· ἀλλ' οὗτος ἀπεκρίθη μεγαλοφώνως·

— Ἀποστάτης εἶναι, καὶ ἔρχεται νὰ προσκυνήσῃ.

Τότε, πλησιάσαντος καὶ ὀλίγας λέξεις εἰπόντος τοῦ σταθμάρχου, ἐσυγχωρήθη εἰς τὸ πλοιάριον ν' ἀράξῃ καθ' ἣν δὲ στιγμήν ἡ γυνὴ ἐκείνη ἐπάτησεν εἰς τὴν ὄχθην, ὃ ἀξιώματικὸς ἀμέσως τὴν ἐγνώρισε, καὶ μὲ φωνὴν σιγαλὴν, ἐμφαίνουσαν βαθυτάτην συμπάθειαν, τῆς εἶπεν·

— Ἀλλοῖμονον! τί θέλεις ἐδῶ, κυρία μου;... Κάνεις περισσότερον ἀπ' ἐμὲ δὲν λυπεῖται διὰ τὰς δυστυχίας σου. Ἦθελα νὰ σε ὠφελίσω, ἤθελα νὰ σε σώσω· ἀλλὰ τοῦτο ὑπερβαίνει τὰς δυνάμεις μου. . . Διὰ τὴν εὐγενῆς μου κυρία, ὦ! διὰ τὴν ἡλθεῖς ἐδῶ;

— Ἡ ἀπόφασίς μου, κύριε, ἀπεκρίθη, θὰ σοῦ ἀποδείξῃ ὅτι δὲν ἐπιθυμῶ ν' ἀποφύγω τὴν ποινὴν τῆς ὀπίστας ἐφάνην ἀξία· ἔρχομαι νὰ παραδοθῶ μόνῃ μου εἰς τὴν βασίλισσαν. Ἀλλ' ἂν ἔχῃς ἀληθῶς διαθέσιν νὰ μὲ ὠφελίσῃς, ἡμπορεῖς νὰ πράξῃς τοῦτο χωρὶς νὰ ἐνοχοποιηθῇς, χωρὶς νὰ παραβιάσῃς εἰς τὸ παραμικρὸν τὰ χρεὴ σου. Πρόκειται νὰ δώσῃς εὐθὺς τὴν ἐπιστολὴν ταύτην εἰς τὴν Μεγαλειότητά Της, ἀλλὰ νὰ τὴν δώσῃς εἰς τὰς ἰδίας χεῖράς της.

— Τὸ πρᾶγμα ἴσως δὲν θὰ ᾖναι τόσο εὐκόλον· διότι τὴν ὥραν ταύτην ἡ Αὐτῆς Μεγαλειότης εὗρεσκεται εἰς συμβούλιον μὲ τὸν ἀρχιγραμματεῖα καὶ μὲ τὸν πρέσβυν τῆς Ἰσπανίας· ἡ δὲ στιγμή μου φαίνεται ἰδίως ἀκατάλληλος, διότι. . . πρέπει νὰ σοῦ τὸ εἰπῶ, κυρία μου; . . . ἐτοιμάζεται νὰ υπογράψῃ τὰς ἀποφάσεις τῆς κεφαλικῆς καταδίκης τῶν ἀνταρτῶν.

— Διὰ τοῦτο μάλιστα, ἐπανελάθεν ἡ Ἰωάννα, διὰ τοῦτο μάλιστα πρέπει νὰ λάβῃ εὐθὺς τὴν ἐπιστολήν. Ἀναδέχσαι τὸ θᾶρος τοῦτο, κύριε; ἐπρόσθεσε μὲ ὕψος ἱκετικόν.

— Τὴν δίδω, μάλιστα, κυρία μου.

— Ἀ! ὅλαι τοῦ Ὑψίστου αἱ εὐλογίαι νὰ ἐνωθῶν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σου!

Ὁ ἀξιώματικὸς, ἀφοῦ διέταξε τοὺς στρατιώτας του νὰ φέρονται μὲ σέβας καὶ εὐλάβειαν πρὸς αὐτήν, λαβὼν τὴν ἐπιστολήν, ἀπεμακρύνθη.

Μεθ' ἡμίσειαν ὥραν, ἐπανῆλθε.

— Κυρία μου, εἶπεν, ἔχω διαταγὴν νὰ σε ὁδηγήσω ἐμπροσθεν τῆς Μεγαλειότητός Της.

Ὅταν ἐμβῆκεν ἡ Ἰωάννα, ἡ Μαρία ἐκάθητο πλησίον τραπέζης μὲ τὸν Γάρδινερ καὶ μὲ τὸν Σίμων Ρέναρ. Ἡ Ἰωάννα, ἐκδυθεῖσα τὸν περικτυλισσόντα αὐτὴν μέγαν μανδύαν, ἔδραμε καὶ ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας τῆς. Ἐπειτα, ὑψώσασα πρὸς τὴν βασίλισσαν ὀφθαλ-

μοὺς πλήρεις δακρῶν, καὶ ἀπλώσασα τοὺς βραχίονας, ἔμεινε κατὰ πρῶτον ἀκίνητος, ἄφωνος καὶ ἐγγὺς οὕσα νὰ πνιγῇ.

— Κυρία μου, ἐτραύλισεν ὅταν ἀνέλαβε τὴν χρῆσιν τοῦ λόγου, ἔρχομαι νὰ ζητήσω ἔλεος. . .

— ἔλεος! ἐπανελάβε περιφρονητικῶς ἡ Μαρία. . . Δικαιοσύνην θὰ λάβῃς, καὶ ὄχι ἔλεος.

— Οὔτε ἀξίζω οὔτε ἐπιθυμῶ τὴν εὐπλαγχνίαν σου, κυρία μου. Μολοντότι ἀκουσίως—τὸν Θεὸν ἐπικαλοῦμαι μάρτυρα—ἡμάρτησα βαρύνως ἐνώπιον τῆς Μεγαλειότητός Σου, καὶ μὲ χαρὰν σχεδὸν περιμένω τὴν ἀνήκουσαν εἰς ἐμὲ ποινήν.

— Τί θέλεις λοιπὸν ἀπ' ἐμέ; Ἐπειδὴ ἔσπυες νὰ ὑποταχθῇς, ἐνίμισα δίκαιον νὰ σε ἀκροασθῶ· πλὴν λέγε σύντομα. ἔχω νὰ ἐνασχοληθῶ περὶ οὐσιωδῶν ὑποθέσεων, καὶ εἰς τὴν καρδίαν μου δὲν χωροῦν πλέον ἱκεσίαι καὶ θρήνοι.

— Ἀ! μὴ τὸ λέγῃς αὐτὸ, χαριεστάτη κυρία μου! Ἡ καρδία γυναικὸς δὲν ἡμπορεῖ νὰ κωφεύσῃ εἰς τὴν θρηνοῦσαν φωνὴν ἄλλης γυναικὸς, καὶ πολὺ ὀλιγώτερον ἡ καρδία βασίλισσας ἐλεήμονος, ὥς τῆς Μεγαλειότητός Σου. . . Δὲν ἐπικαλοῦμαι ὑπὲρ ἐμοῦ τὴν εὐπλαγχνίαν σου, κυρία μου.

— Αἶ! καὶ ὑπὲρ τίνος λοιπόν;

— Ὑπὲρ τοῦ συζύγου μου.

— Ἀ! ναὶ δά; ἀπεκρίθη μὲ τόνον ψυχρὸν καὶ πικρὸν ἡ Μαρία. . . περὶ τῆς κατ' αὐτοῦ κεφαλικῆς ἀποφάσεως ἐνησχολοῦμαι.

— Δὲν ἐπιχειρῶ νὰ τὸν δικαιολογήσω, κυρία μου, ἀπεκρίθη ἡ Ἰωάννα προσπαθοῦσα νὰ κρύψῃ τὴν ταραχήν της· διότι τὸ ἐγκλημά του εἶναι ἀδικαιολόγητον, καὶ ἡ λύπη μου εἶναι ἴση μὲ τὴν ἀγανάκτησιν τῆς Μεγαλειότητός Σου. Ἀλλ' εἶμαι πεπεισμένη ὅτι, ὡς γενναία καὶ μεγαλόψυχος, δὲν ἡμπορεῖς νὰ ᾖται τόσο φιλέκδικος· ὅτι δὲν θὰ καταδεχθῇς νὰ καταπατήσῃς ἐχθρὸν πεπτωκότα, καὶ ὅτι, ἀφοῦ ἡ δύναμις τοῦ νόμου ὑπερίσχυσε, γλυκεῖα θὰ ᾖναι εἰς τὴν καρδίαν σου τῆς ἐπιεικείας ἡ φωνή. Ἐγὼ λοιπόν, κυρία μου, μὲ μεγάλην μου δυσἀρέσκεϊαν, πρόσχημα ἀπλοῦν ἐρηματίσας τῆς τελευταίας ἀποστασίας. Μολαταῦτα, ὁ θάνατός μου ἂς σ' ἐξίλειώσῃ· θάνατος ἀναγκαῖος, διότι τώρα, ἐνὸς ὧ, ἡ ἡσυχία τῆς Μεγαλειότητός Σου θὰ διαταράττεται. Οἴκοθεν ἔμως ὁ σύζυγός μου δὲν ἔχει κἀνὲν δικαίωμα, οὔτε πρόσχιν ἀπλὴν δικαιώματος, ἐπὶ τοῦ στέμματος· ὅθεν, ἀφοῦ ἀπαλλαχθῇς ἀπ' ἐμέ, δὲν θὰ ἔχῃς πλέον ἀφορμὴν νὰ φοβηθῇς ἀπ' αὐτόν. Ἡ ἐξέτασις τῆς διαγωγῆς μου ἂς σε βεβαιώσῃ περὶ τῆς εὐκρινείας τῶν λόγων μου. Ἡ δύναμιν νὰ καταφύγω εἰς τὴν Γαλλίαν· δὲν ἠθέλησα, διότι ἐγνώριζα ὅτι ἐγνώριζα ἐπίσης ὅτι ὁ θάνατος τοῦ Δωδλεῦ δὲν σ' ἐνδιέφερε τόσο, ὅσον ὁ θάνατος τῆς Ἰωάννας, ἥλθα νὰ σοῦ προσφέρω τὴν κεφαλὴν τῆς Ἰωάννας ὡς ἀντάλλαγμα τῆς κεφαλῆς τοῦ Δωδλεῦ. . . Σὲ παρακαλῶ, κυρία μου, ἂν αἰσθάνεσαι συμπάθειάν τινα πρὸς ἐμὲ, μετάφερε τὴν εἰς αὐτόν· εἰς ἐμὲ δὲ, ἂς στραφῇ ὅλη ἡ ὀργὴ τὴν ὁποίαν διηγείρεν εἰς τὴν ψυχὴν τῆς Μεγαλειότητός Σου ἡ ἐγκληματικὴ αὐτοῦ ἀπόπειρα.

— Ἰωάννα, ἀνέκραξε βαρύνως κατακυρυνθεῖσα ἡ βασίλισσα, ἀγαπᾷς πολὺ τὸν συζυγόν σου!

— Τὸν ἀγαπῶ τόσο, κυρία μου, ὥστε καὶ ἡ ἀγαπαστία τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὴν Μεγαλειότητά σου δὲν ἔμπορεῖ νὰ μεταβάλλῃ ποσῶς τὸ αἶσθημά μου τοῦτο . . . ὦ κυρία μου, διὰ τὴν εὐτυχίαν ἣτις σὲ περιμένει εἰς τὴν ἐνωσίν σου μετὸν βασιλόπαιδα τῆς Ἰσπανίας, διὰ τοὺς μέλλοντας τῆς ἐνώσεως ταύτης καρπούς, οἵτινες μέλλουν νὰ διαιωνίσουν τὸ γένος σου ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Ἀγγλίας, χάρισε, χάρισε, κυρία μου, τὴν ζωὴν τοῦ συζύγου μου!

— Ἀλλοίμονον! καὶ ἐγὼ πολὺ τὸ ᾔθελα, ἀπεκρίθη ἡ Μαρία ἐπὶ τὸ μᾶλλον συγκινηθεῖσα . . . Ὡὰ τὸ ἔκαμνα δὲ ἀγάπην σου, Ἰωάννα . . . Ἀλλὰ δὲν ἔμπορῶ.

— Δὲν ἔμπορεῖς, κυρία μου! . . . Δὲν εἶσαι βασίλισσα αὐτοδύναμος; . . . Δὲν ἔμπορεῖς! . . . Αἶ! καὶ ποῖος λοιπὸν σ' ἐμποδίζει; ὦ! Θεέ μου! . . . Ὅχι βέβαια τὸ συμβουλίόν σου, ὅχι οἱ εὐγενεῖς σου, ὅχι ὁ λαός σου . . . ὅχι ἡ καρδιά σου . . . Αἶ! ἡ Μεγαλειότης σου καὶ ἔμπορεῖς καὶ οἷμαι νὰ συγχωρήσῃς τὸν Δῶδλεῦ . . . Ναι, ναι, ἀναγινώσκω τὴν χάριν τοῦ Δῶδλεῦ εἰς τοὺς ὀφθαλμούς σου . . . Ναι, θὰ τὸν συγχωρήσῃς, καὶ ἡ εὐγενής σου ἐπιείκεια θὰ στερεώσῃ περισσότερο τὴν ἐξουσίαν σου, παρόσον ὅλη ἡ ἀπὸ μικροψυχίας καὶ δειλιάς προερχομένη αὐστηρότης.

— Μὰ τὸν ἅγιον Παῦλον! ἐμουργοῦρῖσεν ὁ Σίμων Ρενάρ εἰς τὸ αὐτίον τοῦ Γάρδινερ, ὅστις ἠεροῶτο ἕως τότε μετὰ ζωηροτάτην προσοχὴν τὴν γινομένην ὁμιλίαν, ἀλλ' ἤρχισε καὶ αὐτὸς νὰ φοβῆται τ' ἀποτελέσματα τῆς ἐνθέρμου εὐγλωττίας τῆς Ἰωάννας, μὰ τὸν ἅγιον Παῦλον! θὰ κατορθώσῃ τὸν σκοπὸν τῆς, ἂν δὲν προλάβωμεν νὰ τὸ ἐμποδίσωμεν.

— Ἄφες εἰς ἐμέ τὴν φροντίδα, ἀπεκρίθη ὁ ἀρχιγραμματεὺς.

Ἐπειτα, στραφεὶς πρὸς τὴν βασίλισσαν, εἶπεν·

— Ἡ γνώμη μου εἶναι, Μεγαλειότητά, νὰ παραδεχθῇς τὴν αἴτησιν τῆς λέδης Ἰωάννας, φθάνει μόνον καὶ ἡ λέδη Ἰωάννα νὰ ἐνδώσῃ εἰς τὴν πρώτην τῆς Μεγαλειότητός σου πρότασιν, καὶ νὰ ἐναγκαλισθῇ τὴν καθολικὴν θρησκείαν.

— Αἶ! ναι, ἀπεκρίθη εὐθύς μετὰ ἀκτινοβολοῦντα βλέμματα ἡ Μαρία· ναι, τότε βέβαια, θὰ χαρισθῇ ἡ ζωὴ τοῦ λόρδου Δῶδλεῦ . . . Πλὴν, ἐπρόσθεσεν ἀπειθυνομένη πρὸς τὴν Ἰωάνναν, ἡ συμφιλίωσίς σου μετὰ τὴν ἁγίαν μας Ἐκκλησίαν πρέπει νὰ γείνη δημοσίως.

— Ἡ Μεγαλειότης σου δὲν θὰ θελήσῃς βέβαια νὰ ἐπιβάλλῃς εἰς ἐμέ τοιοῦτους σκληροὺς ὅρους, ἀνέκραξεν ἐκτὸς ἑαυτῆς ἡ Ἰωάννα.

— Κάνενα ἄλλον ὅρον δὲν θὰ παραδεχθῶ, εἶπεν αὐστηρῶς ἡ βασίλισσα. Ἀρκετὴν ἀδυναμίαν ἔδειξα ἕως τώρα· ἀλλ' ἐξ ἐνός μέρους ἡ δυνατὴ συμπάθεια τὴν ὁποίαν ἐνέπνευσες εἰς ἐμέ ὡς σύζυγος, καὶ ἐξ ἄλλου ὁ ζήλος ὑπὲρ τῆς θρησκείας μου, ἰδοὺ τί ἔμπορεῖ νὰ με δικαιολογήσῃ . . . Ἐξόμωσε, καὶ τότε συγχωρῶ τὸν λόρδον Γουίλφρντ Δῶδλεῦ.

— Ἀδύνατον, ἀλλοίμονον! ἀδύνατον! . . . Οὐαῖ ὑπὲρ αὐτοῦ τὴν ζωὴν μου, ἀλλὰ τὴν ψυχὴν μου δὲν ἔμπορῶ νὰ τὴν θυσιάσω.

— Πολὺ καλὰ, ἀποθάνετε καὶ οἱ δύο . . . Αἶ, φύλακες! ἐπαναφέρετε τὴν λέδην Γρέϋ εἰς τὴν φυλακὴν τῆς.

Καὶ, ἐνῶ ἡ Ἰωάννα ἀπῆγετο εἰς τὴν φυλακὴν, ἡ Μα-
(Φυλλᾶδιον 49. Τομ. Γ')

ρία, θέλουσα νὰ κρύψῃ τὴν ταραχὴν τῆς, ἤρχισε νὰ φυλλολογῇ τὰ διεσπαρμένα ἐπὶ τῆς τραπέζης χαρτιά.

— Τὴν εὐαίσθητον χορδὴν ἤγγισες, μυλόρδε, εἶπε σιγαλὰ ὁ Ρενάρ πρὸς τὸν Γάρδινερ· τὴν χορδὴν τῆς δεισιδαιμονίας.

Ε'.

Ἐλεγεσθε ὅτι κάλυμμα πένθιμον ἐκάλυπτεν ὁλόκληρον τὴν πόλιν· ζοφερά, κατηγῆς μελαγχολία ἐκυρίευσεν τοὺς κατοίκους ὅλους, διότι ἐπεριμένοντο αἱ ἐκδικήσεις τῆς ἐξουσίας· καὶ, ἐπειδὴ τὸ πρόγραμμα τῶν ἀνταρτῶν δὲν περιεῖχε κῆμιναν προσωπικότητα κατὰ τῆς βασιλίσσης, κῆμιναν προτροπὴν πρὸς καταστροφὴν τῆς ἐξουσίας τῆς, ἀλλὰ μόνον ἰδέας γενναίας καὶ πατριωτικᾶς, ἐπειδὴ περιπλέον τὸ πλεῖστον μέρος τῶν θερμωτέρων ὁπαδῶν τῆς Μαρίας ἀπεστρέφετο τὴν παποφροσύνην, καὶ ἐπομένως τὴν ἰσπανικὴν ἐπιρροήν, καὶ εἰς τοὺτους ἀκόμη οἱ νικηθέντες ἐνέπνεαν συμπάθειαν μᾶλλον παρὰ μῖσος· συμπάθειαν μάλιστα πολὺ εὐλογον, διότι ὅλαι αἱ φυλακαὶ, πολλαὶ ἐκκλησίαι, καὶ ὁ Πύργος αὐτὸς τοῦ Λονδίνου, ἦσαν πλήρεις αἰχμαλώτων, καὶ δὲν ὑπῆρχεν ἀγορὰ καὶ πλατεῖα τῆς πόλεως ὅπου δὲν ὑψόνοντο καθημέραν τὰ ξύλα τῆς καταδίκης.

Ὁ λόρδος Γουίλφρντ Δῶδλεῦ ἀπέκρουσεν ὑπερφηφῶς πᾶσαν ἀνάκρισιν· ὁ δὲ κύριος, Θωμᾶς Γάϊτ ὡμολόγησεν (ἐν μέσῳ ὅμως τῶν ἀλγεινῶν πόνων τῶν βασανιστηρίων) ὅτι ὑπῆρξεν ἐγκληματικὴ ἀνταπόκρισις μεταξὺ αὐτοῦ, τῆς βασιλόπαιδος Ἐλισάβετ καὶ τοῦ Κουρτεναί, καὶ κατήγγειλε τὸν Νουῶλ ὡς πρωτοεργὸν τῆς συνωμοσίας. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ τότε πολιτικὴ τῆς Ἀγγλίας ἦτον νὰ περιποιῇται τὴν Γαλλίαν, ὁ Νουῶλ τίποτε ἄλλο δὲν ἔπαθεν, εἰμὴ ὅτι προσεβλήθη ἡ φιλαυτία του.

Ἄν ὁ ἄλλος πρέσβυς, ἂν ὁ θριαμβεύων πρέσβυς Ρενάρ, ἠναγκάσθη διὰ τοῦτο νὰ σεβασθῇ τὸν ἀνταγωνιστὴν του, ἐκίνησεν ὅμως πάντα λίθον προσπαθῶν νὰ πείσῃ τὴν βασίλισσαν νὰ κυπήσῃ τὸ εὐαγγελικὸν κόμμα κατακέφαλα· ἀλλ' εὗρισκεν εἰς τοῦτο ἀντίστασιν ἣτις μεγάλως τὸν ἐξέπληττεν. Ἡ Μαρία, ἂν καὶ ἐντελῶς πεπεισμένη περὶ τῆς ἐνοχῆς τῆς Ἐλισάβετ καὶ τοῦ Δεβονσάϊρ εἰς τὴν συνωμοσίαν, ὑπεκρίνετο ὅτι τοὺς ἐπίστευεν ἀθώους, καὶ, μετ' ἐπιμονὴν παραδόξον, ἀπεποιεῖτο νὰ τοὺς θυσιάσῃ. Τὸ ἀληθές ἦτον ὅτι οἱ δύο ἔρασαν εἶχαν φίλον θεμιτὸν τὸν ἀρχιγραμματεῖα, ὅστις, κρυφίῳ τῷ τρόπῳ, ἐματαίονεν ἀκαταπαύστως τὰ αἰμοχαρῆ τοῦ Ἰσπανοῦ σχέδια. Ὁ Ρενάρ, ἀποτυγχάνων πάντοτε εἰς τὰς κατ' αὐτῶν προσβολὰς του, ἀπεφάσισε νὰ μὴν ἀφήσῃ τοῦλάχιστον νὰ διαφύγουν αὐτὰς οἱ λοιποὶ τῶν κορυφαίων συνωμοτῶν· καὶ, διὰ συνεργίας αὐτοῦ, κατεδικάσθησαν ἤδη ὁ δούξ τοῦ Σουφλὸκ, ὁ λόρδος Θωμᾶς Γρέϋ καὶ ὁ Γάϊτ· τὰ ὀνόματα μόνον τῆς Ἰωάννας καὶ τοῦ Δῶδλεῦ δὲν περιείχοντο ἀκόμη εἰς τὸν κατάλογον τῆς προγραφῆς.

Διςθανομένην συμπάθειαν ζωηράν διὰ τὴν ἀκραν των νεότητά, καὶ περισσότερον ἀκόμη διὰ τὴν τρυφεράν ἐκείνην ἀγάπην καὶ φιλίαν τῆς Ἰωάννας πρὸς τὸν νυμφίον τῆς, ἡ Μαρία ἐδίσταζε νὰ υπογράψῃ τὴν κατ' αὐτῶν κεφαλικὴν ἀπόφασιν. Ἦκουε μὲν προσεκτικῶς τὰ φονικά περὶ τούτου ἐπιχειρήματα τοῦ Ρενάρ, ἀλλὰ πάντοτε τὰ ἐπιχειρήματα ταῦτα

ἀπέβαιναν ἀτελεσφόρητα. Ἡ καρδιά της δὲν ἤθελε ν' ἀποφασίσῃ τὸν θάνατον γυναικὸς, τὴν ὁποίαν ἔβλεπε μὲν ὠραιωτάτην, ἐγνώριζε δὲ ἐρασιμωτάτην, ἐρωτικωτάτην, ἀγνὴν ὅλως, καὶ κατὰ πάντα ἀνεπίληπτον. Ἀλλ' ὁ Σίμων Ῥέναρ εἶχεν ὀρκισθῆναι κατορθώσῃ τοὺς σκοπούς του. « Ὅλοι θὰ περάσουν ἀπὸ τὸν αὐτὸν δρόμον, ἔλεγε καθ' ἑαυτόν. Θ' ἀρχίσω ἀπὸ τὸν Δώδλεϋ καὶ τὴν Ἰωάνναν, καὶ θὰ τελειώσω εἰς τὴν Ἐλισάβετ καὶ εἰς τὸν Κουρτεναί. »

Μίαν τῶν ἡμερῶν, ἐνῶ, κλεισμένος μὲ τὴν βασίλισσαν, ἐδιπλασίασε, περὶ τῶν δύο πρώτων, τὰς ἐπιμόνους προτροπὰς του, στηριζόμενος εἰς σοριστικώτερα παραποτὲ ἐπιχειρήματα, βλέπων ὅτι ἤρχιζε τέλος πάντων νὰ προξενῇ τὴν ἐπιθυμητὴν ἐντύπωσιν, ἔθεσε διαμίας ὑπ' ὅψιν τῆς Μαρίας τὴν κατ' αὐτῶν ἀπόφασιν.

— Ἀκάνθινον, τῆς εἶπε, στέφανον θὰ φορῇς, Μπαλαιοτάτη, ἐνόσω δὲν ὑπογράψῃς τὸ παρὸν ἔγγραφον.

— Ἀκάνθινον στέφανον; ἀπειρίθη ἡ βασίλισσα... Ἀλλοίμονον! πολὺ φοβοῦμαι ὅτι δὲν θὰ φορέσω ποτὲ ἄλλον... Ἐνθυμεῖσαι τοὺς λόγους τῆς Ἰωάννας ὅταν ἦλθε νὰ μοῦ ζητήσῃ τὴν ζωὴν τοῦ Δώδλεϋ;... Εἶχάν τι προφητικὸν ἴσως οἱ λόγοι οὗτοι... Ἰσως, ἂν ἐπικυρώσω τὴν καταδίκην ταύτην, ὁ ὑμέναιός μου θὰ ᾔναι δυστυχὴς, ἴσως θ' ἀποθάνω ἄτεκνος...

— Δὲν πρέπει, βασίλισσά μου, μήτε στιγμὴν νὰ ἐπιμένῃς εἰς τοιαύτας ιδέας παιδαριώδεις καὶ δεισιδαίμονας, ἀπεκρίθη ἄφες τὸ ζεῦγος τοῦτο νὰ ζήσῃ, καὶ τότε βέβαια ἐκθέσεις εἰς κίνδυνον, ὅχι μόνον τὸν θρόνον σου, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν καθολικὴν θρησκείαν.

— Ἐγείρε δίκαιον. Ἀναβολὴ πλέον δὲν ἐπιτρέπεται. Καὶ ὑπέγραψεν.

— Ὅσω διὰ τὴν ἐκτέλεσιν, ἀποκρίθη ὡς κυριευθεῖσα ἀπὸ τελευταῖον συνειδήσεως ἔλεγχον, ἐπιφυλάττομαι νὰ προσδιορίσω ἐγὼ τὴν ἡμέραν. (Ἀκολουθεῖ.)

ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΙΣ.

ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΣΟΦΙΑΣ.

Ὁ καταπλέων εἰς τὴν μεγαλοπρεπεῖ ἄνασσαν τῶν πόλεων, τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἥτις παλαιότερον ἤπλωνε τὰς νικηφόρους καὶ εὐεργετικὰς πτέρυγας τῆς πρὸς Ἄρκτον καὶ Μεσημβρίαν, Δύσιν καὶ Ἀνατολὴν, κατὰ πρῶτον ἔκθαμβος ἀτενίζει τὴν Ἀγίαν Σοφίαν, τὸ μεγαλοῦργημα τοῦτο τῆς εὐσεβείας καὶ μεγαλειότητος τῶν Αυτοκρατόρων τοῦ Βυζαντίου, καὶ ἡ ψυχὴ του ἀκουσίως πῶς ἀπὸ σεβασμὸν ἅμα καὶ μελαγχολίαν κυριεύεται, καὶ πολλὰ ἀναμνήσεις καὶ σκέψεις ἀναβαίνουν εἰς τὴν καρδίαν του.

Αἰῶνες, ἔθνη, δυναστεῖαι καὶ μεταβολαὶ πολλὰ ἤλθον καὶ παρήλθον ἐπὶ τῆς βασιλευούσης ταύτης πόλεως, ἀλλὰ ὥσως καὶ ὑψαύχην καὶ ἀκατάβλητος ὅλας ταύτας τὰς περιπετείας διῆλθεν ὁ τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας Ναός, ὑψούμενος πάντοτε ἐν μέσῳ τῶν προσκαίρων τοῦ χρόνου συμβάντων καὶ τῆς παλιγγόριας τῶν ἀνθρωπίνων γενεῶν, ὡς χειροποίητον ἀπεικόνισμα τῆς τοῦ Θεοῦ μεγαλειότητος καὶ παντοδυναμίας.

Καὶ ὁ θαυμαστὸς οὗτος Ναός δὲν καίται εἰς τὴν βασίλισσαν τῶν πόλεων, εἰς τὴν πρώτην πόλιν τῆς

Οἰκουμένης; Ὅταν οἱ δύο ἐνδοξότεροι τῶν χρόνων μαυροαὐτοκράτορες, ὁ Ναπολεὼν καὶ ὁ Ἀλέξανδρος, διαμίνοντες ἐν Τιλσίτῳ, ὡς οἱ τριάνδροι τῆς ἀρχαίας Ρώμης, λάφυρα πολέμου, διενέμοντο τὰς ἐπικρατείας τῆς Εὐρώπης, ὁ Γάλλος αὐτοκράτωρ ἐπιστρέψας ποτὲ τοῦ περιπάτου ὁμοῦ μὲ τὸν Ἀλέξανδρον καὶ ἐν μέσῳ ζωηρᾶς συνδιαλέξεως, ἐν ᾗ περὶ πάντων τῶν λοιπῶν συνεφωνήσαν, ζητήσας αἰφνης τὸν χάρτην τῆς Εὐρώπης, ἔθεσεν εὐθὺς τὸν δάκτυλόν του ἐπὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ, *Τὴν Κωνσταντινούπολιν! τὴν Κωνσταντινούπολιν!* πῶποτε! εἶται ἡ κυρίαρχος τῆς οἰκουμένης! ἐφώνησεν ἐπανηλειμμένος.

Ἐγχεῖ μὲν τὸ Βυζάντιον πολλὰ καὶ ἀρχαῖα καὶ μάλιστα νεώτερα ἔργα τέχνης παρέχοντα θαυμασμοῦ ὕλην εἰς τὸν ξένον, ἀλλ' οὔτε ἀνάκτορα, οὔτε μασωλεῖα, οὔτε τεμένη, οὔτε ἄλλην οἰκοδομὴν δύναται νὰ ἐπιδείξῃ τοσοῦτον μεγαλοπρεπεῖ καὶ καταπληκτικὴν ὡς τὸν ναὸν τοῦτον τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας.

Σύντομός τις περὶ τῆς ἀνεγέρσεως αὐτοῦ ἱστορικῆς ἔκθεσις καὶ περιγραφὴ προτατομένη, θέλει ὅσους εἰς τὸν ἀναγνώστην τοῦ ἀρχαίου μεγαλείου τοῦ ναοῦ τούτου ιδέαν, καὶ τῆς γενομένης ἤδη ὑπὸ τοῦ βασιλεύοντος Σουλτάνου Ἀποῦλ Μετζίτῃ ἀνορθώσεως, ἔργου δι' οὗ ἐδοξάσθη τῷ ᾧ τῇ ἡ βασιλεῖα του φιλοκάλου τούτου Σουλτάνου.

Ὁ Ναός οὗτος κατὰ πρῶτον ἐκτίσθη παρὰ Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου ξύλινος καὶ εἰς τὴν ὑπερτάτην Σοφίαν τοῦ Θεοῦ παρ' αὐτοῦ ἀφιερώθη. « Σοφίαν καλοῦσιν οἱ Βυζάντιοι τὸν νεὸν, λέγει Προκόπιος ὁ Καίσαρεϋς, ταύτην μάλιστα πρέπειν τῷ Θεῷ τὴν ἔκδοξον καὶ ἡγούμενον. » Ἐβδομήκοντα δὲ δύο ἔτη μετὰ ταῦτα, βασιλεύοντος Ἀραδίου, ὁ ναὸς κατακλωθεὶς ὑπὸ τοῦ πυρός, ἀνοικοδομήθη λαμπρότερος ὑπὸ τοῦ Θεοδοσίου. Ἀλλ' ἐπὶ τῆς κατὰ τοῦ Ἰουστινιανοῦ γενομένης μεγάλης καὶ τρομερᾶς στάσεως, κατεκρήνεν ἐκ δευτέρου, ὅτε ὁ μέγας οὗτος αὐτοκράτωρ συνέλαβε τὴν ιδέαν ν' ἀνεγείρῃ αὐτὸν δι' ἀπαραιτίλλου μεγαλοπρεπειᾶς καὶ λαμπρότητος, τοιαύτης, ὥστε, κατὰ δυστυχίαν ἐδέσσει νὰ ἐπιβληθῶσι νέοι ἔκτακτοι φόροι εἰς τὸν λαόν. Ἀλλ' ἡ κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους (Στ'. ἑκατονταετηρὶς Μ. Χ.) ἐκπτώσις τῆς τέχνης ἠνάγκασε τὸν αὐτοκράτορα νὰ φορολογήσῃ, οὕτως εἰπεῖν, καὶ ὅλας τὰς διαφόρους περιφερείας καὶ λαμπρὰς τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος οἰκοδομὰς, οἷον ναοὺς, Προπύλαια, Ἐσάτρα, καὶ ἄλλα μνημεῖα, ἐξ Ἀθηνῶν, τῶν Κυκλάδων νήσων, τῆς Ἀσίας καὶ αὐτῆς τῆς Ρώμης. Οὕτως, ἐκ τοῦ κατὰ τὴν ἔφεσον θαυμασίου ναοῦ τῆς Ἀρτέμιδος, τοῦ ἀνοικοδομηθέντος ὑπὸ Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου, μετεκομίσθησαν ἐξ ἀπὸ ἱσπὸν πράσινοι καὶ τέσσαρες ἀπὸ λευκότερον μάρμαρον στήλας, αἵτινες ἴστανται κατὰ μέσον τῶν κατηγουμένων ἢ τῆς γυναικονίτιδος, ὡς καὶ οἱ ὀκτὼ ἐκεῖνοι ἀπὸ λίθων αἰγυπτιακὸν πορφυροῖ κίονες ἀποσπασθέντες ἐκ τοῦ ἐν Ρώμῃ ναοῦ τοῦ Ἡλίου τοῦ ἀνηγερθέντος ὑπὸ Αὐρηλιανοῦ τοῦ αὐτοκράτορος, τῷ 270 ἔτει Μ. Χ.

Οἱ ἀρχιτέκτονες τοῦ ναοῦ τούτου, Ἀνθέμιος ὁ ἐκ Τράλλεων, ὁ δεινὸς οὗτος περὶ τὰ μαθηματικὰ καὶ τὴν μηχανικὴν, καὶ Ἰσίδωρος ὁ Μιλήσιος, ὧν τὰ ὀνόματα πρέπει νὰ συνδεθῶσι μετὰ τοῦ Ἰκτίνου καὶ Καλλιμάχου τῶν οἰκοδομησάντων τὸν Παρθενῶνα τὸν